

TALLINNA LASTEAED SINILIND

ÕPPEKAVA

Kinnitatud direktori käskkirjaga

13.04.2009 nr 1-2.1/35

03.06.2010 nr 1-2.1/49

27.09.2010 nr 1-2.1/88

23.05.2011 nr 1-2.1/45

31.05.2012 nr 2-11/44

16.03.2015 nr 1-2.1/2

07.02 2017 nr 1-2.1/1

SISUKORD

Üldsätted.	3
I Lasteasutuse liik ja eripära	4
II Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, põhimõtted, üldoskused ja õpikäsitlus	5
III Valdkondade eesmärgid, sisu ja lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti;	11
1. Mina ja keskkond (Täiend liikluskasvatuse, tervise – ja loodustemaatikaga ped nõup 31.05 2010 nr 17, 6.02 2017 ped nõup) 11	
2. Keel ja kõne	16
3. Eesti keel, kui teine keel	20
4. Matemaatika	23
5. Kunst	26
6. Muusika	30
7. Liikumine	32
8. Mäng	36
9. Väärtuskasvatus (Lisatud ped nõup otsusega 18.02 2013 nr 11)	36
10. Tähistatavad rahvakalendri tähtpäevad	38
IV Rühmade õppe- ja kasvatustegevuse korraldus;	38
V Päevakava	40
VI Lapse arengu jälgimise ja hindamise põhimõtted	41
VII Lapse arengu eeldatavad üldoskused vanuseti	42
VIII Erivajadustega lapse arengu toetamise põhimõtted ja korraldus(Muudetud ped otsusega 18.03 2015)	48
IX Koostöö lastevanematega	49
X Kooliks ettevalmistamise põhimõtted(Muudeti ped nõuk ostusega 18.05 2012 nr 18)	50
XI Õppekava uuendamise ja täiendamise kord	52
Lisad	53
1. Laste arengu tabel	
2. Õppe- ja kasvatustegevuse nädalaplaan	
3. Lapse individuaalne kaart	
4. Koolivalmiduskaart	

ÜLDSÄTTED

Tallinna Lasteaed Sinilind õppekava on õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, mille koostamise aluseks on Vabariigi Valitsuse 29. mai 2008. a määrusega nr 87 kinnitatud „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava”.

Lasteaia õppekava on aluseks rühma tegevuskava koostamisel, õppe- ja kasvatustegevuste läbiviimisel, laste arengu jälgimisel ja hindamisel, töös erivajadustega lastega ning koostöös lapsevanematega ja nende nõustamisel õppe- ja kasvatusküsimustes.

Lasteaias toimub õppimine mänguliste tegevuste kaudu lähtuvalt õppe- ja kasvatustundkondade eesmärkidest ja sisust ning õppe- ja kasvatustegevuse korraldusest.

Tallinna Lasteaed Sinilinnu õppekava läbinule annab lasteasutus välja tunnistuse.

Tallinna Lasteaed Sinilind õppekavas on järgmised osad:

Üldsätted

1. Lasteasutuse liik ja eripära
2. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, põhimõtted, üldoskused
3. Valdcondade eesmärgid, sisu ja lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti
4. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus
5. Päevakava
6. Lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted ja korraldus
7. Lapse arengu eeldatavad üldoskused vanuseti
8. Erivajadustega lapse arengu toetamise põhimõtted ja korraldus
9. Töö mitte-eesti kodukeelega lastega
10. Kooliks ettevalmistamise põhimõtted
11. Lapsevanemaga koostöö põhimõtted ja korraldus
12. Õppekava uuendamise ja täiendamise kord

LISAD

I. LASTEAIA LIIK JA ERIPÄRA

1. Liik ja üldinfo

- 1.1. Tallinna Lasteaed Sinilind, (edaspidi lasteasutus), on Mustamäel asuv munitsipaal-õppeasutus, mis juhindub oma tegevuses riigi ja kohaliku omavalitsuse seadustest, määrustest ja õigusaktidest ning lasteasutuse põhimäärusest
- 1.2. Lasteasutuse aadress on: Tammsaare 115, Tallinn 12917
- 1.3 Lasteasutuses on 11 rühma: 3 sõime- ja 8 aiarühma, kus käivad lapsed vanuses 1,6- 7.a.
- 1.4 Lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevus toimub eesti keeles integreeritud tegevustena üldõppe alusel mängulise õppena
- 1.5. Lasteasutus võib korraldada huvitegevust ja -koolitust

2. Eripära

Missioon

Tallinna Lasteaed Sinilind on laste ja lastevanemate poolt hinnatud, tervistedendav ja keskkonda väärtustav lasteaed.

Visioon

Tallinna Lasteaed Sinilind on paindlik, uuendustele avatud innovaatiline organisatsioon.

Lasteaia põhiväärtused on:

- lapsekesksus
- eeskuj
- õppiv organisatsioon
- meeskonnatöö
- tervisedendamine
- keskkonnasäästmine

Lapsekesksus tähendab: olla avatud uuele, osates teha valikuid, lähtudes lapsest ja lasteaia prioriteetidest nii, et kooli läheb tark, toimetulev ja terve laps.

Eeskuj tähendab: olla eeskujuks suhtlemisel ja sõbralikul käitumisel kõikidel tasanditel (lapsed, töötajad, vanemad, külalised, koostööpartnerid jt).

Õppiv organisatsioon tähendab: olla arenemisvõimeline, professionaalne ja üksteist õpetav personal.

Meeskonnatöö tähendab meie personali jaoks: olla koostööaldis, olla üksteisele toeks.

Tervisedendamine ja keskkonnasäästmine osata olla terve, toituda tervislikult, palju liikuda värskes õhus, õppida ja mängida õues ning olla säästlik keskkonna suhtes: osata prügi sorteerida, elektrit ja vett kokkuhoidlikumalt kasutada.

2002.a-st on üheks prioriteetseks valdkonnaks **terviseedendamine**, sellest lähtuvalt Tervist Edendava Lasteaia (edaspidi TEL) võrgustikuga liitumine.

Lasteaia terviseedenduse tunnuslause on **Oskan olla terve!**

Lasteaed järgib tervist edendava lasteaia põhimõtteid:

- koostöö arendamine ja tugevdamine erinevatel tasanditel;
- lapse arengule ja tervisele soodsate tingimuste loomine;
- lapse arendamine ja tervisliku eluviisi kujundamine

2004.a-st. on teiseks prioriteediks **Keskkonnakasvatus**

Eesmärk on säilitada ja arendada lasteaiapere keskkonnateadlikkust, mõjutada suundumust keskkonnasõbralikule eluviisile.

2009 a-st lisandus süvendatult **Liiklusõpetus**, mida toetab laste liiklus/liikumisväljak

2011 a-st on loodud õuealale **Loodusõpperada**, mis võimaldab läbi viia õuesõppe tegevusi.

2012 a-st on lasteaed liitunud „**Kiusamisest vaba lasteaed**“ programmiga.

2016 a-st osalemine : „ **Rohelise kooli** „ programmis.

II ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID, PÕHIMÕTTED, ÜLDOSKUSED JA ÕPIKÄSITLUS

Lapse arengu toetamine lasteasutuses on meeskonnatöö, mille toimimise eest vastutab lasteasutuse direktor ja tööd koordineerib juhataja asetäitja õppe-ja kasvatustegevuse alal.

1. Eesmärgid:

Üldeesmärk: Lähtudes riiklikust õppekavast, on õppe-ja kasvatustegevuse üldeesmärk lapse mitmekülgne ja järjepidev areng kodu ja lasteasutuse koostöös;

Õppekava eesmärgid:

Toetada laste kehalist, vaimset, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut, mille tulemusena kujunevad lastel:

- terviklik maailmatunnetus ja positiivne minapilt
- ümbritseva keskkonna mõistmine
- eetiline käitumine ning algatusvõime

- esmased tööharjumused
- kehaline aktiivsus ja arusaam tervise hoidmise tähtsusest
- mängu-, õpi-, sotsiaalsed- ja enesekohased oskused

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkide saavutamiseks on tähtsad:

- **Turvalisus**

Tagada lastele turvaline koht päeva veetmiseks – mängimiseks, õppimiseks ning kaaslaste ja õpetajatega suhtlemiseks.

- **Terviklikkus**

Korraldada töö lasteaias nii, et lastel oleks võimalik õppida mängimise, näitlemise, lugemise, kirjutamise, käsitöö, arvutamise, joonistamise ja laulmise kaudu. Õppe - ja kasvatustegevuse seovad tervikuks lapse elu ja ümbritsevat keskkonda käsitlevad teemad.

- **Järjepidevus**

Kasvatamine ja arendamine toetub lapse loomulikule huvile ümbritseva vastu. Lapse kasvades ja arenedes liigutakse lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale. Toimib seoste loomine vanarahva ja tänapäeva traditsioonide vahel Eesti folkloori kaudu.

- **Kollektiivsus**

Tulemus sünnib lapse ja õpetaja ning lapse ja kaaslas(t)e vastasmõjus.

- **Individaalsus**

Lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse korraldus võimaldab lasteasutuse õpetajal töötada lapsega individaalselt. Individaalses töös arvestatakse laste iseloomu, võimeid, oskusi, kodust olukorda, arengupotentsiaali. Oma töös arvestame lapse päritolu, võimeid ja soove.

- **Lapse aktiivsus ja loovus**

Julgustada last aktiivselt ja iseseisvalt tegutsema, loovalt mõtlema. Lapse arengut soodustab aktiivset liikumist stimuleeriv, mitmekesiseid liikumisvõimalusi ja -kogemusi ning positiivseid eeskujusid pakkuv keskkond. Tervise seisukohalt on oluline, et laps viibiks võimalikult palju värskes õhus.

- **Mängulisus** st. õpetamine ja õppimine läbi mängu. Lapse arengus on suur tähtsus mängul, Mängudes omandatakse sotsiaalseid kogemusi, kujundatakse eneseteenindamisoskusi ja tööharjumusi ning kinnistatakse teadmisi-oskusi.

- **Lapse ettevalmistus kooliks**

Kujundada koolivalmidus läbi mängude ja mänguliste õppetegevuste. Muuta üleminek lasteaiast kooli võimalikult sujuvaks ja stressivabaks ning valmistada lapsed ette aktiivseks õpitegevuseks.

- **Koostöö**
Lasteaia tegevus on perekonnale avatud, sest koostöö koduga soodustab lapse igakülgset arengut. Samuti seob huvigruppe, haridusasutusi ja institutsioone sõltumata nende kuuluvusest ja omandivormist.
- **Innovaatilisus ja mitmekesisus** s.t uute õppimis- ja õpetamistehnoloogiate ja meetodikate kasutuselevõtmine.
- **Avatus**, s.t olla valmis koostööks, olles salliv ja teisi arvestav.

2. Põhimõtted:

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- valitakse valdkonna temaatika lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast keskkonnast, mis hõlmab sotsiaalset keskkonda, loodus- ja tehiskeskkonda, sealhulgas tervise- ja liikluskasvatust, väärtuskasvatust ning õuesõpet ;
- suunatakse last ümbritsevat maailma märkama, uurima ning kogema mängu ja igapäevatoimingute kaudu, võimaldades lapsel ümbritsevat tajuda erinevate meelte ning aistingute abil: vaadeldes, nuusutades ja maitstes, kompides, kuulates helisid;
- lõimitakse erinevaid tegevusi: võrdlemist, modelleerimist, mõõtmist, arvutamist, vestlemist, ettelugemist, kehalist liikumist, kunstilist ja muusikalist tegevust;
- suunatakse last mängudes, ümbritsevas looduses, liikluses, oma tervises seisundis jm märgatu kohta küsimusi esitama (probleemi püstitama), küsimustele vastuseid leidma (oletama ja oletusi kontrollima) ja märgatust ning kogetust järeltõlgima tegema;
- suunatakse last materjale ja vahendeid säästlikult kasutama, hoolivalt ja heaperemehelikult käituma.

3. Õpikäsitlus

Õppimine on elukestev protsess, mille tulemusel toimuvad muutused käitumises, teadmistes, hoiakutes, oskustes jms ning nendevahelistes seostes. Laps õpib matkimise, vaatlemise, uurimise, katsetamise, suhtlemise, mängu, harjutamise jms kaudu.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja läbiviimisel arvestatakse

- Laste eripära: võimeid, keelelist ja kultuurilist tausta, vanust, sugu, tervises seisundit jms.
- Õppe- ja kasvatustegevus seotakse eelkõige kodukoha inimeste, looduse ja asutustega.
- Õpitavaga (objektid, nähtused) tutvutakse loomulikus keskkonnas.

- Omavahel lõimitakse õppe- ja kasvatustegevusi, valdkondi ja teemasid.
- Õppesisu valikul lähtutakse põhimõttest – lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale.

Pedagoogid loovad koostöös lastevanematega lapse arengut toetava turvalise kasvukeskkonna.

- Füüsiline keskkond pakub võimalusi iseseisvaks loovaks tegevuseks, mänguks ja on laste arengut soodustav. Selle kujundamisel arvestatakse laste vanust, huvisid, sugu.
- Rühmaruumi paigutus võimaldab lastele üksi, väikestes gruppides ja ühist tegutsemist.
- Mängu- ja õppevahendid on lastele kättesaadavad ja eakohased. Neid vahetatakse vastavalt nädala temaatikale. Laste loovtööd ja vabamängu tööd on nähtaval.
- Vaimne keskkond toetab kõigi osapoolte koostööd ja laste arengut ning tervist.

Laps on õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja ning tunneb rõõmu tegutsemisest. Last kaasatakse tegevuste kavandamisse, suunatakse tegema valikuid ning tehtut analüüsima.

Õppe- ja kasvatustegevuses luuakse tingimused, et arendada lapse suutlikkust:

- kavandada oma tegevust, teha valikuid;
- seostada uusi teadmisi varasemate kogemustega;
- kasutada omandatud teadmisi erinevates olukordades ja tegevustes;
- arutleda omandatud teadmiste ja oskuste üle;
- hinnata oma tegevuse tulemuslikkust;
- tunda rõõmu oma ja teiste õnnestumistest ning tulla toime ebaõnnestumistega.

4. Üldoskused

Üldoskuste kujunemist toetatakse kõigi õppe- ja kasvatustegevuste kaudu, erinevate valdkondade sisusid lõimides.

Õppekavas eristatakse nelja üldoskuste rühma:

1. mänguoskused
2. tunnetus- ja õpioskused
3. sotsiaalsed oskused
4. enesekohased oskused

4.1 Mänguoskused

Mäng on eelkoolieas lapse põhitegevus. Mängu käigus omandab ja kinnistab laps uut teavet, uusi oskusi, peegeldab tundeid ja soove, õpib suhtlema, omandab kogemusi ja

käitumisreegleid. Mänguoskus on kõigi üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) tunneb mängust rõõmu ning on suuteline mängule keskenduma;
- 2) rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast;
- 3) algatab erinevaid mängu ja arendab mängu sisu;
- 4) täidab mängudes erinevaid rolle;
- 5) järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada;
- 6) suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele;
- 7) tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust võistlusmängus;
- 8) kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid.

4.2 Tunnetus- ja õpioskused

Tunnetusoskused on oskused tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse – taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni.

Õpioskuste all mõistetakse lapse suutlikkust hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna;
- 2) mõtleb nii kaemuslik-kujundlikult kui ka verbaalselt, saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi;
- 3) tegutseb sihipäraselt, on suuteline keskenduma kuni pool tundi;
- 4) kavandab ja korraldab oma igapäevategevusi ja viib alustatud tegevused lõpuni;
- 5) tegutseb uudes olukorras täiskasvanu juhiste järgi;
- 6) suhtub õppimisse positiivselt – tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada;
- 7) rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel;
- 8) kasutab materjali meeldejätmiseks kordamist.

4.3 Sotsiaalsed oskused

Sotsiaalsete oskuste all mõistetakse lapse oskusi teistega suhelda, tajuda nii iseennast kui ka partnereid, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavasid ning lähtuda eetilistest tõekspidamistest.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses;
- 2) tahab ja julgeb suhelda – huvitub suhetest ja tunneb huvi teiste vastu;
- 3) hoolib teistest inimestest, osutab abi ja küsib seda vajadusel ka ise;
- 4) osaleb rühma reeglite kujundamisel;
- 5) oskab teistega arvestada ja teha koostööd;
- 6) loob sõprussuhteid;
- 7) saab aru oma-võõras-ühine tähendusest;
- 8) teeb vahet hea ja halva käitumise vahel;
- 9) mõistab, et inimesed võivad olla erinevad;
- 10) järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme;
- 11) selgitab oma seisukohti.

4.4 Enesekohased oskused

Enesekohaste oskuste all mõistetakse lapse suutlikkust eristada ja teadvustada oma oskusi, võimeid ja emotsioone, juhtida oma käitumist.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) suudab oma emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone, nt rõõmu, viha, sobival viisil väljendada;
- 2) kirjeldab enda häid omadusi ja oskusi;
- 3) oskab erinevates olukordades sobival viisil käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele;
- 4) algatab mängu ja tegevusi;
- 5) tegutseb iseseisvalt ja vastutab oma käitumise eest;
- 6) teab, mis võib olla tervisele kasulik või kahjulik ning kuidas ohutult käituda;
- 7) saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused;
- 8) kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning tegevuse lõppedes koristab enda järelt.

III VALDKONDADE EESMÄRGID, SISU JA LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED ÕPPEKAVA LÄBIMISEL VANUSETI.

Valdkondade kaupa esitatud õppesisu ja -tegevuste lõimimisel lähtutakse üldõpetuslikust põhimõttest. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lõimitakse järgmisi tegevusi: kuulamine, kõnelemine, lugemine ja kirjutamine, vaatlemine, uurimine, võrdlemine, arvutamine ning mitmesugused liikumis-, muusika- ja kunstitegevused.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, sisu, kavandamine ja korraldus ning lapse arengu eeldatavad tulemused esitatakse kaheksas valdkonnas:

1. Mina ja keskkond
2. Keel ja kõne
3. Eesti keel kui teine keel
4. Matemaatika
5. Kunst
6. Muusika
7. Liikumine
8. Mäng
9. Väärtuskasvatus
10. Tähistatavad rahvakalendri tähtpäevad

1. MINA JA KESKKOND

1.1. Valdkond toimib terviklike teemade põhimõttel, mis võimaldab teemade, valdkondade ja eri tegevuste lõimumist arvestades lapse vanust.

1.2. Valdkond jaguneb:

1.2.1. sotsiaalse keskkonna teemad: mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, kodumaa, eesti rahva tähtpäevad, kombed, teised rahvused Eestis, lapsed mujal maailmas, üldinimlikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid; tervise väärtustamine, tervislik toitumine, tervislikud eluviisid, inimkeha, ohuallikad ning ohutu käitumine.

1.2.2. looduskeskkonna teemad: kodukoha loodus, muutused looduses, elukeskkond, inimese mõju loodusele. Loodusega tutvustamine toimub süsteemipäraselt aastaegade järgi kodulooliste teemade kaudu. Loodusega tutvumisel kasutatakse võimalikult palju õuesõpet ja avastusõpet.

1.2.3. tehiskeskkonna teemad: ehitised, kodutehnika, jäätmed, transpordivahendid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus, virtuaalkeskkond. Liiklus- Ja liikumisväljakul alustatakse esmast liikluskasvatust, et laps juba maast madalast hakataks mõistma, et liiklus on juhitud süsteem, kus kehtivad reeglid, mida peab järgima.

1.2.Eesmärgiks on, et laps:

1.3.1. mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult

1.3.2. omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas

1.3.3. väärtustab nii eesti kultuuritraditsioone, kui ka oma rahvuse kultuuritraditsioone

1.3.4. väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ning ohutult

1.3.5. väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkondlikku mõtteviisi

1.3.6. märkab nähtusi ja muutusi looduses

1.3.7. teab ja oskab erinevates liiklusolukordades käituda

1.3.8. teab, kuidas lasteaia õuealal käituda. (vt õuesviibimise kord)

1.4. Eeldatavad tulemused

Kuni 2 aastased

- täidab lihtsamaid korraldusi: “anna”, “näita” „istu“
- näitab ja nimetab kolme kehaosa endal, nukul või teisel lapsel
- teab oma nime kui ka hüüdnime ja reageerib oma nimele
- tunneb lähisugulasi, lemmiklooma (vähemalt viit)
- matkib loomade häälightsusi
- nimetab mänguasju (vähemalt nelja)
- täidab talle antud korraldust “istu”
- võtab osa ühistest laulumängudest
- oskab paluda tuttavat toitu
- suudab vastata jah/ ei küsimustele jaatavalt või eitavalt

3 aastased

- nimetab tuttavaid ümbritsevaid hääli
- ütleb „mina“ ja kasutab oma nime
- nimetab riidesemeid, kehaosi (“ema nina, mai king”)
- nimetab ja näitab, kust hääl tuli
- näitab sõrmedel oma vanust
- teab, kas ta on poiss või tüdruk

4 aastased

- ütleb küsimise korral oma ees- ja perekonnanime
- vastab küsimusele, kas ta on poiss või tüdruk
- teab oma vanust või näitab sõrmedel
- nimetab pereliikmeid ja teab nende nimesid.
- vastab küsimustele pereliikmete kohta.
- oskab nimetada oma rühma nime ja ütleb rühmakaaslaste ja õpetajate ning õpetaja abi nimed.

- matkib lihtsamaid töövõtteid
- osaleb jõukohasel viisil vanemate laste ja täiskasvanute tegevuses.
- räägib oma sünnipäevast
- meeldetuletamise korral tervitab, jätab hüvasti, palub, tänab
- küsimise korral nimetab oma sõprade nimesid
- tunneb ära oma kodu ja lasteaia
- oskab küsimise korral nimetada kodus kasutatavaid kodumasinaid – ja elektroonikat
- oskab küsimise korral nimetada sõidukeid
- ataab kuidas vett ja elektrit säästlikult kasutada
- leiab loodusest prahti ja toob selle kogumiskohtateab kuidas vett ja elektrit säästlikult kasutada
- teab hammaste hooldamise vahendeid
- nimetab toiduaineid ja eristab tuntumaid puu- ja aedvilju välimuse ning nimetuse järgi
- tunneb rõõmu looduses viibimisest
- oskab küsimise korral nimetada tuttavat looma, lindu, putukat ja lille
- oskab küsimise korral iseloomustada ööd ja päeva
- oskab nimetada talve ja suve iseloomulikke nähtusi ja erinevaid ilmastikunähtusi
- teab valgusfoori ja tulede tähendust
- teab liiklusmärkide tähtsust.
- teab helkuri kasutamise vajalikkust

5 aastased

- oskab öelda oma nime, vanuse ja soo
- kirjeldab oma perekonda ja kodu
- kirjeldab pereliikmete koduseid tegevusi ja nimetab oma kohustusi nende hulgas
- oskab kirjeldada oma tegevusi ja mängu
- teab oma, võõra ja ühise tähendust
- loetleb tuntumate ametite juurde kuuluvaid töövahendeid
- teab oma rahvust ja keelt ning riigi tähtsamaid sümboleid
- oskab kirjeldada tuntumaid rahvakombeid ja nendega seotud tegevusi
- teab üldtuntud viisakusreegleid
- tunneb ja jälgib lauakombeid
- oskab sõpra lohutada ja abistada
- oskab andeks anda ja leppida

- kirjeldab kodumasinaid ja-elektroonikat ning teab nende otstarvet ja nendega seotud ohte
- kirjeldab erinevaid sõidukeid ja teab nende otstarvet
- nimetab tervist hoidvaid tegureid
- nimetab toiduaineid, mida tuleks süüa iga päev
- oskab nimetada kehaosi ja teab nende vajalikkust
- nimetab tegevusi, mis võivad olla ohtlikud
- oskab nimetada tuntumaid seeni, loomi, puid, lilli, puu-ja köögivilju
- oskab nimetada kõiki aastaagu ja neid iseloomustada
- nimetab ilmastikunähtusi ja kirjeldab neid
- mõistab, et joogivett ja elektrit tuleb kokku hoida
- teab prügi sorteerimise vajalikkust
- oskab hoida enda ümber puhtust looduses, kodu ümbruses
- teab kuidas sõiduteed ületada
- teab liiklusmärkide tähendust
- oskab ühissõidukis käituda
- teab turvavöö ja –tooli vajalikkust sõidukis
- teab tervislikku eluviisi ja toitumisharjumusi
- oskab lasteaia õuealal erinevaid ohte tunda ja vältida
- kasutab tõukerattaga sõites kiivrit

6 aastased

- oskab end tutvustada
- teab oma pereliikmeid ja lähisugulasi
- teab kodust aadressi ja telefoni
- teab rühmareegleid ja traditsioone
- teab kooli kui õppimise kohta
- teab ja oskab kirjeldada erinevaid elukutseid ning nende vajalikkust
- nimetab eesti riigi sümboleid ja oskab näidata kaardilt oma kodukohta
- teab ja nimetab eesti lähinaabreid
- teab eesti rahva traditsioone ja kombeid
- oskab järgida käitumisreegleid erinevates olukordades
- oskab luua ja hoida sõprussuhet
- oskab kirjeldada oma emotsioone ja tundeid
- teab nimetada erivajadustega inimestele vajalikke abivahendeid
- oskab nimetada maja ehitamiseks vajalikke materjale

- oskab nimetada teenindusasutusi ja nende vajalikkust
- oskab kirjeldada erineva töö tegemiseks vajalikke sõidukeid
- teab, miks on vaja prügi sorteerida
- kirjeldab, kuidas hoida enda ja teiste tervist
- jälgib hammaste hooldamise põhimõtteid oma igapäevaelus
- oskab nimetada, milliseid toiduaineid on vaja iga päev süüa rohkem ja milliseid vähem, et olla terve
- saab teadmisi oma kehast ja selle funktsioneerimisest
- teab ja tunneb ümbritsevaid ohte
- teab ja kirjeldab kuidas käituda ohuolukorras
- teab esmaseid esmaabivõtteid
- oskab kirjeldada kodukoha loodust
- oskab nimetada teravilju, kirjeldada aias ja metsas kasvavaid taimi
- teab loomade käitumise erinevusi eri aastaagadel
- seostab muutusi looduses aastaegade vaheldumisega ning oskab neid kirjeldada
- selgitab ilmastikunähtuste seost aastaagadega
- suhtub ümbritsevasse hoolivalt ja käitub seda säästvalt
- oskab säästlikult vett ja elektrit kasutada ning teab prügi sorteerimise vajalikkusest
- teab kuidas viga saanud või inimese hüljatud looma aidata
- teab liiklemise erinevusi linnas ja maal
- teab, kuhu kinnitada helkurribad
- oskab lasteaia õuealal erinevaid ohte tunda ja vältida.
- kasutab tõukerattaga sõites kiivrit

7 aastased

- tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda omadusi, huve jms
- kirjeldab oma kodu, perekonda ja peretraditsioone
- nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid
- nimetab eesti riiklikke sümboleid ja rahvatraditsioone
- mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused
- oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikku ja kahjulikku
- kirjeldab, kuidas keskkond ja inimeste käitumine võivad mõjutada tervist
- järgib isikliku hügieeni nõudeid sh hammaste hoidmist ja hooldamist
- suhtub ümbritsevasse hoolivalt ja käitub seda säästvalt
- kirjeldab kodukoha loodust ning tuntumaid taimi, seeni ja loomi

- kirjeldab loodust ja inimeste tegevusierinevates ajatsüklites: ööpäev, nädal, aastaring
- selgitab, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ning õhk taimedele, loomadele ja inimestele tähtsad
- selgitab ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest, öö ja päeva vaheldumisest
- mõistab ning märkab enda ja teiste tegevuse mõju ja tagajärgi keskkonnale
- oskab säästlikult vett ja elektrit kasutada ning teab prügi sorteerimise vajalikkusest
- teab esmaabi andmise vajalikkust ja võtteid
- kirjeldab võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm
- teab, kuidas jalakäijana ohutult liigelda
- oskab erinevaid ohte tunda ja vältida lasteaia õuealal
- kasutab tõukerattaga sõitmisel kiivrit

2. KEEL JA KÕNE

2.1 Keelt ja kõnet arendatakse kõikides tegevustes (olmetoimingud, õppekäigud, vestlused, vaatlused, mängud, kunsti-, liikumis-, muusika- jne. tegevused). Kõigis tegevustes on kõnearenduslik osa.

2.2 Keele ja kõne õppesisu on: keelekasutus (hääldamine, grammatika, sõnavara), suhtlemine, jutustamine, kuulamine, lugemine ja kirjutamine ning kasutatav lastekirjandus.

2.3 Eesmärgiks on, et laps:

- 2.3.1. on igapäevasuhtluses aktiivne vestleja, küsimuste esitaja, suudab olla kuulaja rollis;
- 2.3.2. suudab sobivate sõnadega väljendada oma mõtteid, arvamusi, tundeid ja teadmisi;
- 2.3.3. tunneb huvi raamatute ja lastekirjanduse vastu;
- 2.3.4. kasutab kõnes õiget hääldust, grammatilisi vorme ja lauseehitust;
- 2.3.5. saab aru kuuludud eakohasest tekstist ja oskab seda ümber jutustada;
- 2.3.6. omandab lugema-kirjutamise alusoskused.

2.4. Eeldatavad tulemused

Kuni 2 aastased

- suhtleb tegutsemise ajal
- eelistab suhtlemisel tuttavat täiskasvanut
- suheldes kasutab mitteverbaalseid vahendeid, osutamine koos üksikute sõnadega
- vastab küsimustele ja korraldustele tuttavas olukorras häällitsuse või 1- 2 sõnalise ütlusega
- kasutab kõnes 1 – 2 sõnalist lauset

- kasutab juhuslikult üksikuid käände- ja pöördevorme
- kasutab sõnu ühes, üksikuid sõnu 2 – 3 vormis
- väljendab kõnes: eitust, kuuluvust, asukohta, omadust, subjekti – objekti suhet
- kasutab oma kogemustega seostuvaid kindla tähendusega sõnu
- kasutab nimi-, tegu-, ase- ja määrsõnu
- mõistab sõnu ühes kindlas tähenduses tuttavas olukorras
- hääldab õigesti mõnda üksikut lühikest sõna
- hääldab sõnades õigesti lihtsamaid häälikuid
- vaatab koos täiskasvanuga pildiraamatuid, täiendab täiskasvanu juttu osutamiseiga pildile või üksiku sõna ütlemisega

3 aastased

- osaleb dialoogis, esitab ja vastab küsimustele
- kasutab erinevat intonatsiooni ja hääletugevust
- jutustab enda ja kaaslaste tegevustest, 1-2 lausega
- saab aru tekstist, mis on seotud tema kogemuse ja tegevusega
- loeb peast, kordab kuni 2 realist luuletust
- kasutab 3- 5 sõnalisi lihtlauseid
- kasutab õigesti enamikku käändevorme ja tegusõna käskivat kõneviisi
- kasutab õigesti tegusõna kindla kõneviisi olevikuvorme ja tegusõna ma- ja da-tegevusnime
- kasutab nimisõnu, tegusõnu, omadussõnu, tagasõnu ja mõningaid üldnimetusi
- kasutab kõnes 1-2 silbilisi sõnu õiges vältes ja silbistruktuuris
- hääldab õigesti enamikku häälikuid
- suudab kuulata lühikest jutustust
- näitab arusaamist sõnades
- vaatab iseseisvalt raamatuid

4 aastased

- algatab ise suhtlust
- suhtleb eakaaslastega
- küsib täiskasvanult ümbritsevate esemete kohta
- kommenteerib enda ja kaaslaste tegevust
- räägib 2 – 3 lausungiga enda kogemustest
- jutustab pildiseeria järgi
- kasutab kõnes eritüüpi liht- ja rindlauseid ja tegusõna lihtmineviku vorme
- mõistab ja kasutab liiginimetusi, objektide, osade, detailide nimetusi

- kasutab mõningaid liitsõnu
- kasutab kõnes 2 - 3 silbilisi sõnu, õiges vältes ja silbistruktuuris
- hääldab õigesti konsonantühendeid
- täiskasvanu häälimise järgi tunneb ära hääliku häälikute reas
- tunneb ja nimetab üksikuid tähti
- matkib lugemist ja kirjutamist

5 aastased

- algatab ja jätkab dialoogi väljaspool tegevust
- kasutab rollimängus erinevat intonatsiooni ja hääletugevust
- kasutab õigesti mõningaid viisakusväljendeid
- kirjeldab täiskasvanu abiga olupilti
- annab edasi kuulnud teksti sisu täiskasvanu abiga
- jutustab nähtust, tehtust ja möödunust 3 – 5 lausungiga
- loeb peast kuni 4 realisi liisusalme, luuletusi
- mõistab teksti mida pole otseselt kogunud
- kasutab kõnes põimlauseid, nud- ja tud- kesksõnu, omadussõna võrdlusastmeid ja tingivat kõneviisi
- ühildab sõnu arvus ja käändes ja kasutab õigesti nimisõna käändevorme mitmuses
- kasutab kõnes vastandsõnu, mõningaid iseloomuomadusi ja hinnangut väljendavaid omadussõnu
- kasutab kõnes aega väljendavaid nimisõnu
- moodustab vajadusel uuele sõnale uue tähenduse
- hääldab õigesti kõiki häälikuid
- hääldab õigesti 3 – 4 silbilisi tuttava tähendusega sõnu
- hääldab õigesti kõiki häälikuühendeid 1 – 2 silbilistes sõnades
- hääldab õigesti sageli kasutatavaid võõrsõnu
- tunneb kuulates iseseisvalt ära hääliku häälikute reas ja sõnades
- kuulab aktiivselt ettelugemist, küsides ja parandades teksti

6 aastased

- jutustab iseendast, esitab küsimusi
- kasutab ja mõistab suhtlemisel nalja
- püsib teemas, vajadusel läheb kaasa teemamuutustega
- annab edasi kuulnud teksti sisu ja tegelaste käitumise, täiskasvanu abiga
- jutustab pildi või kogemuse põhjal
- jutustades seob lauseid sõnadega: ja siis, siis, ja

- suunab kõnega kaaslaste tegevust ja annab hinnangu
- kasutab kõnes õigesti saava- ja rajava käände vorme
- märkab täiskasvanu kõnes grammatikavigu
- kasutab kõnes õigesti umbisikulist tegumoodi
- kasutab õigesti kõnes aega väljendavaid määrsõnu
- kasutab mõningaid samatähenduslikke sõnu
- mõistab samatüveliste sõnade tähenduste erinevusi
- kasutab õigesti sihilisi ja sihituid tegusõnu
- nimetab ühe õpitud kategooria piires vähemalt 2 sõna
- kordab järele ja hääldab õigesti kõik häälikuid ja tuttava tähendusega sõnu
- häälib täiskasvanu abiga 1 – 2 silbilisi sulghäälikuta ja häälikuühendita sõnu
- määrab hääliku asukoha
- kordab täiskasvanu eeskujul erivältes 2 sõnast koosnevat ridu, loeb üksikuid sõnu

7 aastased

- kasutab dialoogis erinevaid suhtlusstrateegiaid
- valib intonatsiooni ja sõnu olevalt kaassuhtlejast või suhtlusolukorrast
- mõistab otsest ja kaudset ütlust
- jutustab olu- ja tegevuspiltide järgi
- täidab tekstis lünga puuduva sõnaga
- räägib sellest mida hakkab tegema
- laiendab jutustades täiskasvanu suunamisel teksti, jutustamise ajal parandab ja täpsustab oma teksti
- kasutab kõnes kõiki käändevorme, ainsuse ja mitmuses
- kasutab kõnes käändevorme harva erinevates funktsioonides
- kasutab kõnes õigesti osastava ja sisseütleva käände erinevaid lõpuvariante
- kasutab kõnes enamasti laadivahelduslike sõnu
- kasutab õigesti põimlauseid mis väljendavad põhjust
- selgitab kuulnud kujundlike väljendite tähendust oma sõnadega
- kasutab kõnes abstraktse tähendusega sõnu
- kasutab kõnes inimesi ja tegevust iseloomustavaid sõnu
- liidab ja tuletab analoogia alusel tuttavas kontekstis keelenormi jälgides sõnu
- kasutab õigesti aja- ja ruumisuhteid väljendavaid sõnu
- mõistab abstraktseid üldnimetusi õpitud valdkondades
- kordab õigesti järele võõraid sõnu
- hääldab õigesti võõrhäälikuid

- nimetab ja kirjutab enamikku tähti
- veerib 1 – 2 silbilisi sõnu kokku, pikemaid sõnu loeb aimamisi
- häälib õigesti 1 – 2 silbilisi ka sulghäälikuid sisaldavaid häälikuühenditeta sõnu
- kirjutades märgib õigesti 1 -2 silbiliste häälikuühenditeta sõnade häälikstruktuuri
- eristab häälikuühendita sõnas kuulmise järgi teistes pikemat häälikut
- jagab kuuldud lause sõnadeks kasutades sõnade arvu märkimiseks abivahendeid
- muudab täiskasvanu eeskujul sõna vältestruktuuri
- tunneb ära luuletuse ja muinasjutu kui kirjandusžanri

3. EESTI KEEL KUI TEINE KEEL

3.1. Lapsele, kelle kodune keel ei ole eesti keel, tagatakse eesti keele õpe:

- lõimitud tegevuste kaudu
- täieliku keelekümbluse kaudu

Lasteasutus toetab erineva keelelise ja kultuurilise taustaga peret lapsele oma keele ja kultuuri tutvustamisel ning eesti keele ja kultuuri väärtustamisel

3.2 Eesmärgiks on, et laps:

- 3.2.1.tunneb huvi eesti keele ja kultuuri vastu;
- 3.2.2.soovib ja julgeb eesti keeles suhelda nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega;
- 3.2.3.tunneb ära ja saab aru eestikeelsetest sõnadest ning lihtsamatest väljenditest;
- 3.2.4.kasutab lihtsamaid eestikeelseid sõnu ja väljendeid igapäevases suhtlemises.

3.3. Valdkonna *Eesti keel kui teine keel* sisu:

- 3.3.1. kuulamine;
- 3.3.2 kõnelemine;
- 3.3.3. Eesti kultuuri tutvustamine.

3.4. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted:

3.4.1 peetakse oluliseks eesti keelt kuulata ja omandada keeleoskus tegevuste käigus, kus sõnalist suhtlemist toetab kontekst (nt ümbritsevad esemed jmt);

3.4.2. pööratakse erilist tähelepanu erinevate meelte kaasamisele ja näitlikustamisele: kasutatakse miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi ja mitmesuguseid näitlikke vahendeid;

3.4.3 suunatakse last õpitavat keelt kasutama igapäevategevustes ning suhtlemisel, luuakse selleks lapsi huvitavaid olukordi, sh väljaspool lasteaeda (kauplus, teater, spordivõistlus, õppekäik jm);

3.4.4 korratakse õpitut erinevates kontekstides ja suhtlussituatsioonides, keeleõpet seotakse teiste tegevustega – liikumine, laulmine, käeline tegevus, vaatlemine jm;

3.4.5 vestlusteemade valimisel lähtutakse lapse kogemustest, samateemalistest vestlustest rühmas või kodus (emakeeles);

3.4.6. valitakse mitmekesiseid pildirikkaid ja lihtsama keelega raamatuid ettelugemiseks ja ühiseks lugemiseks;

3.4.7 pedagoog rõhutab õige kõne mudelite kasutamist ning osutab vigadele delikaatselt, sõna või fraasi korrektsena korrates.

3.5. Eeldatavad tulemused

Kuni 2 aastased

- kuulab eesti keele kõla
- kordab järgi lihtsamaid sõnu
- saab aru lihtsamatest väljenditest

3 aastased

- kuulab ja tajub eesti keele kõla
- saab aru lihtsatest väljenditest
- kordab järgi lihtsamaid sõnu

4 aastased

- laps reageerib adekvaatselt lihtsamatele korraldustele
- kuulab eestikeelset ettelugemist või jutustamist
- mõistab lihtsamaid õpitud küsimusi;
- tunneb ära ja mõistab õpitud sõnu ja väljendeid tuttavas kontekstis
- teab õpitud lihtsamaid viisakusväljendeid
- kordab järele õpitud sõnu ning kasutab neid tuttavate esemete, tegevuste ja omaduste nimetamiseks;

5 aastased

- tunneb aktiivset huvi asjade nimetuste vastu;
- oskab vastata lihtsamatele küsimustele;
- hääldab järele kuuldud sõnu
- kasutab õpituid viisakusväljendeid;
- teab peast mõnda eestikeelset laulu või luuletust
- tunneb kirjapildis ära oma nime
- oskab laulda mõnda tuntud eesti lastelaulu;
- teab mõnda eestikeelset liisusalmi
- moodustab ise lihtsaimaid fraase ja lihtlauseid
- reageerib adekvaatselt eesti keeles antud korraldustele
- tunneb ära ja mõistab õpitud sõnu ja väljendeid

6 aastased

- kuulab eestikeelset ettelugemist või jutustamist ja oskab kuuldot pildil ära tunda
- mõistab õpitud küsimusi
- kasutab õpitud sõnu esemete, tegevuste ja omaduste nimetamiseks;
- oskab koostada lihtsamaid fraase ja lauseid;
- kasutab endast rääkides sõna mina;
- vastab küsimustele õpitu piires;
- tunneb huvi eesti keeles lugemise ja kirjutamise vastu;
- tunneb ära ja oskab nimetada Eesti rahvussümbolikat, Eesti lippu, rahvuslille, rahvuslindu;
- oskab nimetada mõningaid Eestis tähistatavaid riiklike ja rahvuslike tähtpäevi;

7 aastased

- mõistab lihtsamat argiteemalist eestikeelset kõnet;
- tunneb ära ja mõistab õpitud sõnu ja väljendeid ning kasutab neid oma kõnes;
- saab aru lihtsast küsimusest ning vastab sellele õpitud sõnavara piires;
- kasutab kõnes sobivaid viisakusväljendeid;
- tunneb ära ja mõistab õpitud sõnu ja väljendeid ning kasutab neid oma kõnes;
- kõneleb õpitud sõnavara piires, suudab alata ja lõpetada lihtsamat vestlust;
- näitab üles keelelist initsiatiivi, teeb ettepanekuid kõneluseks;
- räägib õpitud sõnavara piires endast, oma perest ja vestleb õpitud teemadel;
- saab aru korraldusest ja toimib vastavalt;
- saab aru lihtsast küsimusest ning vastab sellele õpitud sõnavara piires;
- tunneb aktiivset huvi kontakti loomise vastu täiskasvanute ja teiste lastega ka väljaspool lasteaeda;
- kasutab keelt koos õpetajaga aktiivselt;
- teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule;
- tunneb eesti keele häälikuid ja tähti;
- hääldab korrektselt lihtsamaid häälikuid;
- tunneb kirjapildis ära mõned eestikeelsed sõnad;
- oskab kirjutada oma nime trükitähtedega;
- oskab nimetada mõningaid Eesti koha-nimesid, tuntud inimesi;
- teab ja oskab kirjeldada Eesti rahvussümbolikast Eesti lippu, rahvuslille, rahvuslindu ja nimetab vähemalt kahte eesti rahvustoitu;
- oskab kirjeldada mõnede Eestis tähistatavate tähtpäevade seotuid kombeid, sh oma kogemuste põhjal;
- oskab laulda mõnda lihtsamat eesti rahvalaulu;
- tunneb ära eesti rahvarõivad.

4. MATEMAATIKA

4.1. Matemaatikast aru saamist alustatakse vaatlemises, uurimisest, arendatakse edasi võrdlemisel ja arvutamisel kasutades selleks erinevaid õppe- ja kasvatustegevuse valdkondi, olmesituatsioone ja mängu. Matemaatikast aru saamine tugineb käelistele, sõnalistele ja mõttelistele tegevustele ja aitab lapsel orienteeruda teda ümbritsevas looduses, esemelises ja ajalises maailmas.

4.2 Matemaatika õppesisu koosneb järgmistest põhitegevusest: loendamine, järjestamine, rühmitamine, samaväärse hulga moodustamine, hulga püsimine, mõõtmine, terviku ja osa võrdlemine ning modelleerimine.

4.3. Eesmärgiks on, et laps:

4.3.1. huvitub ümbritseva maailma nähtuste vaatlemisest ja kirjeldamisest;

4.3.2. suudab keskenduda, kuulata, mõelda ja oma mõtteid eakohasel viisil esitada;

4.3.3. suudab esemeid ja kujundeid uurimise ja vaatlemise teel võrrelda ja kirjeldada kasutades vastavat sõnavara;

4.3.4. oskab järjestada, rühmitada esemeid ja nähtusi suurus-, asendi ja ajatunnuste järgi;

4.3.5. suudab orienteeruda ümbritsevas ajas ja ruumis;

4.3.6. kasutab arvude võrdlemisel, järjestamisel ning tehete kirjeldamisel vastavat sõnavara;

4.3.7. tunneb põhilisi pikkuse, massi ja mahu mõõtühikuid ning rahaühikuid.

4.4. Eeldatavad tulemused

Kuni 2 aastased

- paigutab avadesse esemeid
- rühmitab järsult erinevaid esemeid
- saab aru mõistetest “suur”, “väike”, “üks”, “palju”, “siin”, “seal”
- leiab ümbruskonnast põhivärve
- eristab kontrastseid värve
- paigutab erineva vormiga esemeid vastavasse avasse
- kasutab sõnu “siin” ja “seal”
- osutab, kus on “üks” ja “palju”
- lükib vardale 3 – 5 ühesugust rõngast
- kogub kokku värvilisi esemeid
- asetab üksteise sisse ja võtab lahti geomeetrilisi õõnesvorme
- paneb kokku kaheosalisi mänguasju

3 aastased

- liigitab mitmesuguseid esemeid ühise tunnuse järgi (värvus, kuju)
- eristab ümmargusi ja kandilisi kujundeid
- eristab suurstunnuiseid suur ja väike
- eristab põhivärve (kollane, sinine, punane, roheline, valge, must, pruun)
- leiab ühte hulka kuuluvaid esemeid sarnaste tunnuste alusel
- eristab geomeetrilisi kujundeid kompimise abil
- kasutab mõisteid “üks” ja “palju”, “üks” ja “mitu”, “all”, “peal” ümbritseva kirjeldamist
- eristab esemeid, asju suurstunnuise järgi
- eraldab sarnaseid värvitoone
- rühmitab ja järjestab ühesuguseid esemeid
- leiab samasuguse eseme vormi(ring, ruut, ristkülik, kolmnurk)
- loendab kolmelist hulka
- kasutab mõisteid “üks” ja “palju”, “üks” ja “mitu” ümbritseva kirjeldamisel
- tunneb mõisteid: “suurem”, “väiksem”
- kasutab mõisteid “all”, “peal” , täidab talle antud korraldust
- tegutseb sihipäraselt klotsidega konstrueerimisel
- tutvub mõistetega “ees”, “taga”, “sees”, “väljas”
- leiab aastaegade olulisi tunnuseid
- teab mõistete “päev” “öö” tähendust

4 aastased

- oskab ühest viieni loendada
- järjestab arve ühest viieni
- määrab esemete hulga tunnust ja jaotab esemeid kahe erineva tunnuse alusel
- võrdleb kaht esemete hulka esemetest paaride moodustamise teel
- üksühe vastavuse alusel moodustab antud hulgaga samaväärseid hulki
- kirjeldab ümbritsevat kujundimõistete abil
- oskab määrata oma asukohta ümbritsevate esemete suhtes
- järjestab ja rühmitab esemeid ning nähtusi suuruse -, asendi- ja ajatunnuse järgi
- kasutab sõnu “siin” ja “seal” oma asukoha määramisel
- laob erineva suuruse ja värvusega ringidest pilte ja mustreid
- mõistab selgemaid põhjuse – tagajärje suhteid
- oskab eseme asukohta määrata järjestatud reas “esimene”, “teine” “kolmas” “viimane” “eelviimane” abil

- eristab geomeetrilisi kujundeid (ring, kolmnurk, nelinurk)
- tunneb aastaegade olulisi tunnuseid
- oskab kasutada õpitud praktilises tegevuses

5 aastased

- paneb kokku ja keerab lahti keeratavaid esemeid
- võrdleb ja järjestab esemeid pikkuse, laiuse, kõrguse järgi
- annab vajaliku hulga esemeid
- konstrueerib ruumilisi mudeleid
- mõõdab kaugusi sammudega
- saab aru mõistetest "kiiresti," "aeglaselt," "kohe," "hiljem," "varsti"
- võrdsustab hulki ühe äravõtmise ja juurdepanemise teel
- tunneb kaheksat põhivärvi ja eristab heledaid ja tumedaid toone
- teab ja tunneb nelinurka, kolmnurka, nimetab ruutu ja ristkülikut – võrdleb nende külgi ning pikkusi
- konstrueerib ruumilisi mudeleid

6 aastased

- tunneb ja teab tasapinnalisi kujundeid - ring, ruut, kolmnurk ja nelinurk
- rühmitab geomeetrilisi kujundeid värvuse ja suuruse järgi
- teab näidata, kus on parem ja vasak käsi
- võrdleb hulki, oskab jaotada neid osahulkadeks ja uuesti täishulgaks
- järjestab esemeid pikkuse, laiuse ja kõrguse järgi
- määrab oma asukohta ümbritsevate esemete suhtes
- kirjeldab esemeid kujundmõistete abil
- loendab 12 –ni (kuulmise, kompimise ja liigutuste järgi)
- moodustab hulki öeldud arvu või näidise järgi
- mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõtühikuga, tulemusi väljendab arvude
- tunneb järgarve, vastab küsimusele "mitmes ese puudub?"
- nimetab nädalapäevi õiges järjekorras
- tunneb mõisteid "täna", "eile", "homme", "ööpäev", "kuu", "aasta"
- teab käesoleva kuu nimetust

7 aastased

- tunneb ja nimetab kujundeid ring, ruut, kolmnurk, ristkülik ning kehi kera, kuup, nelitahukas
- teab arvude 1 – 10 järjestust, nimetab arve antud arvust antud arvuni
- haarab pilguga või loendab esemeid

- vastab küsimusele "mitu on?"
- oskab pulga, nõöri abil mõõta esemete pikkust, laiust, kõrgust
- liidab ja lahutab peast viie piires
- teab enamkasutatavate mõõtühikute nimetusi: meeter, liiter, kilogramm, euro, sent, teab, kus neid igapäevaelus kasutada
- järjestab ja rühmitab esemeid ja nähtusi suuruse – asendi – ja ajatunnuste järgi
- oskab määrata oma asukohta ümbritsevate esemete suhtes
- määrab aega kella järgi täistundides, pooltundides
- moodustab antud hulgaga samaväärset hulka
- nimetab nädalapäevi, kuid, aastaaegu, teab nende järgnevust
- tunneb märke "- , +, ="

5. KUNST

5.1. Kunstitegevustes saab laps oma mõtteid ja tundeid loovalt väljendada, arendada fantaasiat, kinnistada teistes valdkondades omandatud teadmisi, omandada tehnilisi oskusi kunsti valdkonnas.

5.2. Kunstitegevuse õppesisu koosneb järgmistest põhitegevustest: joonistamine, maalimine, voolimine, meisterdamine, kleepimistöö.

Eesmärgiks on, et laps:

5.2.1. saab kunstilisi elamusi ja esteetilist naudingut

5.2.2. tutvub eesti ja maailma kunstipärandiga

5.2.3. väljendab ennast kunstitegevustes loovalt ja isikupäraselt

5.2.4. tunneb huvi erinevate kunstitegevuste vastu

5.2.5. tunneb rõõmu kunstist

5.2.6. oskab vaadelda

5.2.7. laps kasutab erinevaid materjale ja töövahendeid

5.3 Eeldatavad tulemused

Kuni 2 aastased

- mudib ja tükeldab voolimissavi
- tekib huvi voolimise vastu ja arenevad nende tahtelised liigutused
- läheb üle sihitult savi või plastiliiniga mängimiselt tegelike esemete lihtsale kujutamisele
- suudab veeretada ja rullida plastiliini
- oskab suruda voolitud ümar või piklikku vormi looduslike materjale (kive, seemneid)

- tõmbab erineva suunaga jooni ja kritseldab
- kasutab korraga üht või kahte värvi
- kasutab värvides näpuvärve
- oskab rebida paberi küljest tükke ja liimida paberile
- oskab kortsutada paberit
- hoiab käes pintslit, pliiatsit (mitte rusikas)
- koos õpetajaga teeb pintsliga pintslijäljendeid
- kaunistab joontega
- laob valmisvorme – lumememm, päike
- teeb pintslijäljendeid
- oskab kasutada valmisvormi
- leiab sarnasust juhuslikult kriipseldatud vormide ja konkreetsete esemete vahel
- täiendab õpetaja poolt antud joonistusi
- kajastab oma muljeid joonistustes (vihm, lumi, õhupallid)

3 aastased

- tutvub tööks vajalike töövahenditega
- hoiab käes ja kasutab õigesti pliiatsit, kriiti, pintslit
- tegutseb savi ja plastiliiniga
- voolib piklikke ja ümarvorme
- vajutab kera kettaks
- keerab pikliku vormi rõngasse ja ühendab otsi
- joonistab järele vertikaalse, horisontaalse joone, ringi, risti
- tunneb joonistamisest, voolimisest rõõmu
- tegutseb sihipäraselt
- teeb pintsli vajutusi
- kajastab lihtsustatult oma muljeid (sajab lund)
- tunneb värve – punane, sinine, roheline, kollane, valge, must, oranž, pruun

4 aastased

- tunneb rõõmu kunstitegevuses osalemisest
- leiab kritselduste hulgast nime(tuse) andmist või loo jutustamist väärivaid kujundeid
- leiab ümbritsevas juhendamise toel sinise, kollase, punase ja rohelise värvi
- kaunistab täppidega, joontega ruumilisi ja tasapinnalisi esemeid
- õpetajat jäljendades muljub ja näpistab, rullib ja veeretab voolimismaterjale
- teeb sõrme või pulgaga pehmesse voolimismaterjali jäljendeid

- tekitab iseseisvalt jämedate joonistusmaterjalidega erinevaid jälgipüsid paberi piirides
- tõmbab pintsliga erineva suunaga jooni, teeb täppe ning katab pindu
- trükitab näpuvärvidega sõrmede ja kogu käega
- vajutab jäljendeid kattes templi iseseisvalt värviga
- kortsutab iseseisvalt pehmet paberit ning rebib paberist tükke
- katab aluspinna liimiga, puistab sellele erinevaid objekte ja liimib kujundeid
- vaatleb pilte, näidistöid ja raamatuillustatsioone ning vastab küsimustele
- näitab teistele oma tööd kui kunstiteost ja räägib sellest

5 aastased

- kujutab loodusest inspireeritud asju, objekte, mis olemuselt täienevad ja muutuvad keerukamaks
- jutustab oma piltides nii tuttavatest asjadest ja kogetud sündmustest kui ka oma fantaasiatest
- kasutab emotsioonide, nähtuste jne kujutamiseks värvitoone oma seostest ja tunnetest lähtuvalt
- võrdleb heledamaid ja tumedamaid värvitoone ning tunneb sinist, kollast, punast, rohelist, valget, musta, pruuni ja roosat
- koostab elementidest lihtsa kordumisskeemiga mustririba
- kujundab õpetajaga koos tähtpäevakaardi sündmuse meeleoluga sobivate motiividega
- valib kaunistusmotiivi ja kannab juhendamisel šablooni või templi abil selle omavalitud kohale esemel
- õõnestab ümarvorme süvendit pöidlaga vajutades
- muudab voolimismaterjalide kuju neid pigistades ja venitades
- nii ümar – kui ka piklikke vorme töödeldes loob soovitud esemeid
- ühendab voolitud detaile omavahel
- jooni ja kujundeid ühendades joonistab sümbolitega, mis täienevad ja muutuvad keerukamaks
- joonistab ja värvib pindu värvi- ja viltpliatsitega, kriitide ja sõega, muutes joone tihedust
- võtab pintslile vajaduse korral värvi ja katab pindu
- teeb objektidele väiksemaid detaile pintslivajutuste ja –tõmmetega
- rebib ja lõikab paberist ribasid ja kujundeid ning kleebib neid sõltuvalt töö olemusest
- lükib paelale, traadile vms auguga esemeid

- vaatleb omal algatusel raamatuillustratsioone ja kunstitöid ning esitab nende kohta küsimusi ja avaldab arvamust
- jutustab küsimuste toel, mida ta on oma töödes kujutanud ning nimetab, mis materjale ta on oma töös kasutanud
- suhtub heasoovlikult kaaslaste töödese

6 aastased

- kasutab loovalt geomeetrilisi kujundeid ja nende kombinatsioone keerukamate objektide ülesehitamiseks
- püsib töös valitud teemas seda isikupäraselt tõlgendades
- jutustab temaatilistes töödes tegelaste tegevusest, omavahelistest suhetest ning tegevusajast ja –kohast
- rõhutab kõige tähtsat oma töös, värvi, suuruse või asukoha valikuga
- tunneb ümbritsevas esinevaid värvitoone
- märkab mustri rütmi ja suudab seda jätkata
- kujundab kaunistusmotiivi või mustri, arvestades kaunistatavat eset
- aitab kujundada tähtpäevaga seotud peolauda ja ruumi
- kasutab iseseisvalt tuttavaid voolimismaterjale, arvestades nende eripära
- värvib oma joonistatud või värviraamatu kujundeid, varieerides käe liikumise suunda
- segab värve uute toonide saamiseks
- kasutab töös eri jämedusega pintsleid
- kujundab või täiendab oma tööd, kleepides sellele erinevast materjalist tükke, objekte jne
- valmistab lihtsa mänguasja täiskasvanu tegevust matkides
- märkab teoseid või ümbrusest leitud objekte vaadeldes ning kirjeldades detaile ja värve ning tajub meeoleolu
- fantaseerib ja jutustab teose juurde ka loo: mis juhtus enne, mis juhtub pärast
- kasutab raamatuillustratsioone, fotosid ja kunstiteoseid oma töö lähtealusena, luues oma vaba ja isikupärase variandi

7 aastased

- leiab ümbritsevat vaadeldes erinevaid detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud viisil
- väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeoleolusid ning fantaasiat
- kasutab kunstitöö loomiseks erinevaid vahendeid
- kujutab objekte neile iseloomulike tunnuste kaudu
- keskendub alustatud tegevusele ja loob oma kunstitöö

- loob esemeid erinevaid tehnikaid ja materjale kasutades ning räägib nende otstarbest
- koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks
- kirjeldab kunstiteoseid, nende värve ja meeleolu

6. MUUSIKA

- 6.1. Muusikalised tegevused aitavad mitmekülgsest rikastada laste positiivseid emotsioone, arendavad fantaasiat ja loovust. Muusikalised tegevused toetavad, mitmekesistavad ja kinnistavad teisi lapse poolt omandatavaid tegevusi ja teadmisi. Aitavad kaasa rahvatraditsioonide ja –pärimuste mõistmisele.
- 6.2. Muusikategevuse sisu on: muusika kuulamine, laulmine, rütmiline liikumine ja mäng pillidel
- 6.3. Eesmärgiks on, et laps:
- 6.2.1. tunneb huvi ja rõõmu laulmisest ja musitseerimisest
 - 6.2.2. suudab ennast loovalt väljendada laulmise, tantsulise liikumise ja pillimängu kaudu
 - 6.2.3. suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksi
 - 6.2.4. tutvub erinevate kultuuridega
 - 6.2.5. tutvub muusikalise draamaga
- 6.4. Eeldatavad tulemused

Kuni 2 aastased

- oskab kuulata ja jälgida lihtsaid lastelaule
- püüab koos õpetajaga lihtsaid lastelaule kaasa laulda
- tunnetab muusika rütmi (kiire, aeglane) ja muusika algust ja lõppu
- oskab laulu või muusika saatel teha erinevaid liikumisi ja liigutusi (kõnd, jooks, plaksutamine, kükitamine, lehvitamine, hiilimine jne)
- oskab õpetaja ettenäitamisel kaasa mängida laulule või liikumisele kehapillil või lihtsamatel laste rütmipillidel
- tunneb rõõmu kuulatavast muusikapalast või laulust

3 aastased

- oskab kuulata ja laulda lihtsaid lastelaule kindla rütmiga
- tunnetab muusika algust ja lõppu
- tunneb lihtsaid lastepille ja oskab nendel mängida
- oskab muusika järgi liikuda

- oskab lihtsaid tantsusamme
- tunneb rõõmu kuulatavast muusikast

4 aastased

- oskab kuulata ja laulda lihtsaid lastelaule kindla rütmiga ja dünaamikaga (vaikselt, valjult)
- on tutvunud eesti rahvalauluga ja oskab olla järellaulja rollis
- tunneb lastepille ja oskab nendel mängida
- oskab kuulata muusikat ja seda lihtsalt iseloomustada
- teab ja oskab lihtsamaid tantsusamme

5 aastased

- oskab laulda lastelaule kindla rütmi ja dünaamikaga
- teab lasteaia Sinilind laulu.
- oskab kuulatavat muusikapala (kindlateemalist) jutustades iseloomustada
- oskab laulda eesti rahvalaulu
- tunneb lastepille ja oskab nendel mängida
- teab ja oskab tantsida lihtsamaid tantsusamme
- oskab liikumisel moodustada erinevaid kujundeid

6 aastased

- oskab laulda erinevate kõlavärvingutega laule.
- Teab ja oskab laulda lasteaed Sinilind laulu.
- oskab antud teemat rahvalaulu eeskujul edasi arendada
- tunneb lihtsamaid rütme
- tunneb lastepille ja oskab nendel mängida
- oskab osaleda orkestris
- tunneb eesti rahvapille kuulmise ja pildi järgi
- julgeb laulda eeslauljana ja solistina
- oskab osaleda lavastustes
- teab ja oskab tantsida erinevaid tantsusamme
- julgeb ja oskab olla erinevate kujundite moodustamisel juhtrollis
- hoiab rütmi erinevate toimingute tegemisel

7 aastased

- oskab laulda erinevate tempodega ja kõlavärvidega laule
- teab ja oskab laulda lasteaed Sinilind laulu
- oskab antud teemat rahvalaulu eeskujul edasi arendada
- tunneb lihtsamaid rütme

- tunneb lasteaias olemasolevaid lastepille ja oskab nendel mängida
- tunneb eesti rahvapille
- julgeb laulda eeslauljana ja solistina
- teab muusikalisi mõisteid
- oskab osaleda lavastustes

7. LIIKUMINE

7.1. Liikumistegevus on laste tegevuste ja mängude põhiline osa. Liikumistegevuste mängulisus, mitmekesisus ja eakohasus toetavad lapse mitmekülgset arengut, annavad talle liikumisrõõmu ja eduelamuse, aitavad kaasa sotsiaalsete suhete kujunemisele.

7.2. Liikumistegevuste sisu on: tants ja rütmika, liikumismängud, põhiliikumised, erinevad spordialad ja teadmised ohutusest, enesekontrollist ja hügieenist.

7.3. Eesmärgiks on, et laps:

7.3.1. suudab end pingutada sihipäraseks tegevuseks;

7.3.2. suudab tegutseda aktiivselt ja loovalt kehaliste harjutustega;

7.3.3. osaleb sportlikes mängudes, on kujunenud ausa mängu põhimõtted;

7.3.4. kogeb erinevaid tundeid ja emotsioone: liikumisrõõm, võitmine, kaotamine jm;

7.3.5. oskab eakohaseid kehalisi põhiliikumisi;

7.3.6. on mitmekülgsete kehaliste võimetega: osavus, kiirus, vastupidavus;

7.3.7. on huvitatud igapäevasest aktiivsest liikumisest ja spordist;

7.3.8. tunneb huvi sportlike tulemuste ja edusammude vastu;

7.3.9. kasutab elementaarseid hügieeni- ja ohutusnõudeid;

7.4. Eeldatavad tulemused

Kuni 2 aastane laps

- oskab kõndida ruumis vabalt, teisi tõukamata ja esemeid riivamata
- sooritab harjutusi õp. eeskujul
- ronib ja roomab üle ja läbi väikeste takistuste
- kõnnib piiratud pinnal
- säilitab kõndides ja joostes sihi
- astub üle 10cm kõrgusest nõõrist
- veeretab palli ja viskab väikest palli ühe käega 50cm kaugusel asuvasse kasti
- mängib koos juhendaja ning kaaslastega kõnni ja jooksumänge
- jookseb veereva vahendi(pall, rõngas) järel

- istub kelgul ja hoiab tasakaalu mäest laskudes
- sobitab juhendaja abil liikumist muusika järgi
- kõnnib abiga trepist üles ja alla
- viskab täiskasvanule palli ja lööb seisvat palli jalaga

3 aastane laps

- arvestab rühmakaaslasi aktiivses tegevuses
- sooritab põhiliikumisi(kõnd, jooks, hüpped, hüplemine, ronimine, roomamine, veeremine)
- säilitab liikudes tasakaalu nii tasakaalupingil kui ka vähendatud pinnal
- mängib matkiva sisuga 1-2 reegluga kõnni- ja jooksumänge
- sooritab võimlemisharjutusi eri asenditest ja erinevate vahenditega
- teeb harj. õp eeskujul ja samas tempos juhendaja ning kaaslastega
- teeb painduvust ja kiirust arendavaid harjutusi
- veab tühja kelku
- sõidab kelguga iseseisvalt nõlvakust alla
- kõnnib, jookseb ja hüpleb rütmiliselt muusika järgi
- sooritab õp juhendamisel liigutusi muusika järgi erinevas tempos
- valitseb oma keha edaspidi ja tagurpidi liikudes
- hüppab koosjalgedega ja teeb õp abiga kukerpalli

4 aastane laps

- sooritab harjutusi õp korralduste ja sõnalise seletuse järgi
- sooritab põhiliikumisi kombinatsioonides ja õpitud harjutustes
- teeb koordineerimise, tasakaalu ja osavust arendavaid harjutusi
- mängib 2-4 reegluga liikumismänge
- pingutab end rühmategevuses ühise eesmärgi nimel
- sooritab juhendamisel kuni neljast harj. koosnevat kombinatsiooni
- hoiab oma kohta erinevates rivistustes: kolonnis, ringis, viirus
- oskab liikumismängudes arvestada kaaslastega ja liikuda ohutult
- käsitleb erinevaid võimlemisvahendeid
- sooritab imiteeritavaid liigutusi muusika järgi
- plaksutab ja liigub vastavalt rütmile

5 aastane laps

- teab spordivahendite nimetusi ning kasutab erinevaid spordivahendeid (nt topispall) ohutult, sobival viisil ja kohas
- õpitud tegevustes kasutab ohutuid liikumisviise
- kasutab põhiliikumisi aktiivses tegevuses ja mängudes
- sooritab staatilist tasakaalu nõudvaid harjutusi
- teeb harjutusi väikevahenditega
- mängib kollektiivseid võistlusmänge
- osaleb jõukohastes teatevõistlustes
- tunnustab nii enda kui ka vastasmeeskonna edu
- teeb vahenditega harj. eakohaselt ja tehniliselt õigesti
- valitseb oma keha koordineerimise ja tasakaalu nõudvates harjutustes
- sooritab tasakaalu, painduvust ja osavust arendavaid harjutusi
- veab üksi, kahekesi, kolmekesi kelgul kaaslast
- kelgutab mäest alla, täites eriülesandeid (nt haarab esemeid)
- jälgendab liikumisega erinevaid rütme
- liigub vastavalt muusika tempo kiirenemisele ja aeglustumisele

6 aastane laps

- osaleb lasteaia spordipäeval
- talub kaotust võistlusmängudes
- teab ja kasutab mõisteid õpitud sporditerminoloogia piires
- mõistab hügieeninõuete olulisust
- käsitleb väikevahendeid aktiivses tegevuses
- ronib varbseinal vahelduva sammuga ja rippes külgsuunas
- võistleb kombineeritud teatevõistlustes
- kasutab ausa mängu põhimõtteid ning peab kinni mängureeglitest
- kasutab mängu- ja spordivahendeid loovmängudes
- valitseb harjutusi tehes oma liigutusi ja kehahoidu
- säilitab harjutustel tasakaalu
- sooritab lihtsamaid akrobaatilisi harjutusi
- liigub ja mängib ohutult nii ruumis kui õues
- kohandab oma liigutusi etteantud rütmiga ja kasutab lihtsamaid tantsusamme

7 aastane laps

- keskendub sihipäraselt kehalisele tegevusele

- liikudes ja mängides peab kinni üldistest ohutusreeglitest
- mõistab hügieenireeglite olulisust
- sooritab põhiliikumisi pingevalt, koordineeritult
- säilitab paigal olles ja liikudes tasakaalu
- kasutab harjutusi tehes mõlemat kätt, täpsust nõudvates tegevustes kasutab domineerivat kätt
- võistleb kombineeritud teatevõistluses nt takistusriba läbimine
- mängib sportlike elementidega mängu nt korvivisked
- on võimeline ise mängu organiseerima
- kasutab ausa mängu põhimõtteid ja arvestab mängureeglitega
- valitseb oma liigutusi nii ruumis, maastikul kui tänaval
- sooritab painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid tegevusi
- osaleb kelguvõistlustel
- sooritab rütmiliikumisi ühel ajal kaaslastega
- liigub omas rütmis vahelduva tempoga
- väljendab liikumise kaudu emotsioone ja kasutab loovalt vahendeid nt lindi

8. MÄNG

8.1. Mäng on lapse põhitegevus. See on lapse kõige loomulikum viis arenemiseks ja õppimiseks. Mängu kaudu laps sotsialiseerub.

8.2. Mängu kasutatakse õppe- ja kasvatusvaldkondade omavaheliseks lõimimiseks. Õppe- ja kasvatustegevuste planeerimisel ja läbiviimisel kasutatakse erinevaid mänguliike (õppe- liikumis-, rolli-, loov-, laua-, ehitusmängud jne). Kasutatakse nii juhendatud - kui vabamängu.

8.3. Eesmärgiks on, et laps:

8.3.1. kogeb positiivseid emotsioone

8.3.2. saab ja kinnistab oma teadmisi ja oskusi mängu kaudu

8.3.3. omandab mängude kaudu sotsiaalseid kogemusi

8.3.4. arendab iseloomuomadusi, mõtlemist

8.3.5. omandab tööharjumusi

9. VÄÄRTUSKASVATUS

Väärtuskasvatus toimub lasteaias Sinilind igapäevase mängulise tegevuse kaudu, mida toetab loodud õpikeskkond. Eesmärgid tulenevad Tallinna Lasteaed Sinilind välja töötatud põhiväärtustest ja „Kiusamisest vaba lasteaed“ projekti väärtustest.

Väärtuskasvatus läbib kõiki vanuseastmeid ja toimub kõikides ainevaldkondades.

9.1 Lapsekesksus- olla avatud uuele, osates teha valikuid, lähtudes lapsest ja lasteaia prioriteetidest nii, et kooli läheb tark, toimetulev ja terve laps.

Eesmärgiks: laps oskab

9.1.1.leida ja hoida sõpru

9.1.2.märgata teise lapse muret ning vajadusel lohutada

9.1.3.loovutada ja jagada

9.1.4.olla julge ja hea kaaslane, kes astub vastu ebaõiglusele

Tegevused eesmärgi täitmiseks : hommikuringid, sõbranädal, laste sünnipäevade tähistamine.

9.2 Eeskuju- olla eeskujuks suhtlemisel ja sõbralikul käitumisel kõikidel tasanditel (lapsed, töötajad, vanemad, külalised, koostööpartnerid jt).

Eesmärgiks: laps oskab

9.2.1.olla kõigile hea kaaslane

9.2.2 näha erinevusi ja olla salliv kaaslaste suhtes

9.2.3.käituda nii, et on eeskujuks kaaslastele

Tegevused eesmärgi täitmiseks: soovijatel on võimalus osaleda 2*kuus pühapäevakoolis, teisi maid ja kultuure tutvustavad tegevused.

9.3 Õppiv organisatsioon- olla arenemisvõimeline, professionaalne ja üksteist õpetav personal.

Eesmärgiks: laps

9.3.1.omandab uusi teadmisi läbi erinevate projektide

9.4 Meeskonnatöö –olla koostööaldis, olla üksteisele toeks.

Eesmärgiks: laps

9.4.1. väärtustab oma rühma, rühmakaaslasi ja õpetajaid ning abipersonali

9.4.2.mängib ja tegutseb koos rühmakaaslastega, järgides sealhulgas käitumisreegleid

9.4.3.on kaastundlik, hooliv ja abivalmis kaaslaste vastu

Tegevused eesmärgi täitmiseks: rühmades on kokku lepitud rühmareeglid, toimib korrapidajate tegevus, osaletakse koos rühmaga lasteaia temaatilistel üritustel.

9.5 Terviseedendamine ja keskkonnasäästmine- osata olla terve, toituda tervislikult, palju liikuda värskes õhus, õppida ja mängida õues ning olla säästlik keskkonna suhtes.

Eesmärgiks: laps

9.5.1.väärtustab enda ja teiste tervist

9.5.2.toitub tervislikult

9.5.3.liigub palju värskes õhus

9.5.4.järgib isikliku hügieeni nõudeid, sh hooldab ja hoiab hambaid

9.5.5.õpib ja mängib õues

9.5.6.suhtub hoolivalt loodusesse ja ümbritsevasse keskkonda

Tegevused eesmärgi täitmiseks: iganädalaselt toimuvad õueõppe tegevused, õppekäigud, mina ja tervis nädal, liiklusväljakul võimalus tõukerattaga sõita jne.

Igaks õppeaastaks valime ühiselt õppe-ja kasvatust läbiva teema, millest lähtuvalt kujundame selle aasta väärtushinnangud.

10. TÄHISTATAVAD RAHVAKALENDRI TÄHTPÄEVAD

Rahvakalendri tähtpäevi tähistatakse vastavalt aasta tegevuskavale kas ülemajalise üritusena, rühmasisese üritusena või õppe- ja kasvatustegevuse teemana.

10.1 Mihkclipäev - september

10.2 Lõikustänupüha - oktoober

10.3 Hingedepäev - november

10.4 Mardipäev / Kadripäev - november

10.5. Toomapäev - detsember

10.6 Jõulud - detsember

10.7 Kolmekuningapäev - jaanuar

10.8. Küünlapäev - veebruar

10.10. Vastlapäev - seitsmenda nädala teisipäev enne lihavõtteid

10.12. Emakeelepäev - märts

10.13. Karjalaskepäev - aprill

10.14. Suur Reede - reede enne lihavõtteid

10.16. Jüripäev - aprill

10.17. Volbripäev - mai

IV. RÜHMADE ÕPPE- JA KASVATUSTEgevuse KORRALDUS

4.1 Korraldus

Tegevuse motoks on: SUURED JA VÄIKESED ÕPIVAD KOOS LÄBI MÄNGU, LIIKUMISE JA MUUSIKA.

1. Tallinna Lasteaia Sinilind õppe- ja kasvatustegevuse õppeaasta algab 1.septembrist ja kestab 31.augustini.
2. Õppe- ja kasvatustegevus rühmades toimub rühma päeva- ja nädalakava alusel, mis lähtub aasta- ja kuutegevuskavast
3. Rühmade päevakavad koostatakse ja korrigeeritakse igal aastal vastavalt laste vanusele rühma õpetajate poolt ning lisatakse rühma tegevuskavasse.
4. Lasteaia järgmise õppeaasta aasta tegevuskava eelnõu koostatakse 31. maiks võttes arvesse rühmade ettepanekud, mis tulenevad lastevanemate arenguestluste tulemustest ja õpetajate enesehindamise ning tööanalüüsi parendusettepanekutest.
5. Lähtuvalt lasteaia õppekavast, lasteaia aasta tegevuskava eelnõust ja rühma laste vanusest ning eripärast koostavad rühmade õpetajad oma rühma järgmise õppe- ja kasvatustegevuste tegevuskava 31 augustiks, mille kinnitab direktor hiljemalt 1.septembriks.
6. Rühma **õppeaasta tegevuskavas** kajastuvad:
 - 7.1. rühma koosseis: laste vanuseline ja sooline koosseis, laste huvid, individuaalsus, erinevad kultuuritraditsioonid, rühma tavad jne
 - 7.2.õppeaasta eesmärgid ja põhimõtted lähtuvad lasteaia väärtustest, õppekasvatustegevust läbivast teemast (teemadest) ning rühma eripärast. Nad on aluseks õppeprotsessi planeerimisel ning rühma tegevuskava koostamisel.
 - 7.3 õppeaasta jooksul käsitletavat nädalateemad
 - 7.4 õpetaja poolt kavandatud lõimitud õppe- ja kasvatustegevuste läbiviimine nädalas
 - 7.5 rühmasisesed üritused
 - 7.6 rühmasisesed õppekäigud
 - 7.7 planeeritud koostöö lastevanematega
 - 7.8 laste arengu hindamise põhimõtted ja korraldus
- 8 Rühmade aasta tegevuskavad tutvustatakse lastevanematele sügisesel rühmakoosolekul
- 9 Rühma tegevuskavad koostatakse arvutis ja asuvad rühmades.

- 10 Lähtuvalt lasteaia õppekavast, õppeaasta tegevuskavast, rühma õppeaasta tegevuskavast ja rühma laste vanusest koostavad rühmade õpetajad oma nädalakava, mis sisaldab planeeritud õppe- ja kasvatustegevusi. Rühmade nädalakavad koostatakse eelneva nädala (hiljemalt) neljapäeva hommikuks ja esitatakse elektrooniliselt, mille kinnitab õppealajuhataja.
- 11 Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine on paindlik ja võimaldab pedagoogil teha vajadusel muudatusi.

4.2 Rühma õppe- kasvatustegevus viiakse läbi esteetilises ja turvalises ning üksi ja ühistegevusi võimaldavas keskkonnas, igapäevatoimingutes, vabamängus kui ka pedagoogi suunatud tegevustes.

4.3 Meetodid ja tööviisid

Eesmärk on kasutada erinevaid õppemeetodeid, mis viiakse läbi mängulise ja lõimitud tegevusena, võimaldavad rahuliku tegevuse vaheldumist aktiivse tegevusega.

Õpetajad kasutavad erinevaid meetodeid, mille läbi on konkreetset teemat kõige sobivam tutvustada või kinnistada.

Meetoditeks ja tööviisideks on:

- vestlus
- vaatlus
- mõistekaardid
- jutustamine pildimaterjali ja raamatuillustratsioonide põhjal
- jutu jätkamine, loovjutustamine
- ettelugemine
- õppekäik
- lavastamine
- luuletuse õppimine
- kirja eelharjutused
- joonistamine, maalimine, voolimine, meisterdamine, kleepetöö
- laulmine, helisalvestiste kuulamine
- rütmimängud ja -harjutused
- katsed, uurimused
- videofilmide vaatamine
- mäng: õppemäng, loovmäng, sotsiaalne situatsioonimäng, rollimäng, lauamäng
- õuesõppe tegevused

- õpitavaga (objektid, nähtused) tutvutakse loomulikus keskkonnas

V TALLINNA LASTEAED SINILIND PÄEVAKAVA

Lasteaia Sinilind sõimerühmade päevakava:

- 7.30-8.30 laste vastuvõtt
- 8.30-9.00 hommikusöök
- 9.00-10.00 organiseeritud õppetegevused
- 10.00-11.00 riietumine, õues viibimine
- 11.10-11.40 riietumine, pesemine
- 11.45-12.10 lõuna
- 12.10-12.30 ettevalmistused puhkeajaks
- 12.30-15.00 puhkeaeg
- 15.00-15.30 riietumine
- 15.30-16.00 õhtuode
- 16.00-18.00 vaba mäng, individuaalsed tegevused

Lasteaia Sinilind aiarühmade päevakava:

- 7.00-7.30 valverühm
- 7.30-8.30 laste vastuvõtt
- 8.30-9.00 hommikusöök
- 9.15-10.30 õppetegevused
- 10.45-12.00 õues viibimine, jalutuskäik, liikumismängud
- 12.15-12.45 lõuna
- 12.45-13.00 ettevalmistused puhkeajaks
- 13.00-15.00 puhkeaeg
- 15.30-16.00 õhtuode
- 16.00-18.00 vaba mäng, individuaalsed tegevused, osalemine huviringides
- 18.00-19.00 valverühm

VI LAPSE ARENGU JÄLGIMISE JA HINDAMISE PÕHIMÕTTED

1. Lapse arengu jälgimise, dokumenteerimise, analüüsimise ja hindamise eesmärk on koguda lapse kohta informatsiooni mida saab kasutada:
 - 1.1. lapse eripära mõistmiseks
 - 1.2. lapse erivajaduste väljaselgitamiseks

- 1.3. lapse arengu toetamiseks
- 1.4. õppe- ja kasvatustegevuste kavandamiseks
- 1.5. lapse kohta tagasiside andmiseks lapsevanemale
2. Lapse arengu hindamise aluseks on:
 - 2.1. lapse individuaalne areng
 - 2.2. eeldatavad üldoskused
 - 2.3. õppe- ja kasvatusvaldkondade eeldatavad tulemused
3. Lapse arengu dokumenteerimiseks koostatakse igale lapsele arengumapp, kuhu kogutud materjal annab ülevaate lapse saavutustest ja arengust pikema perioodi jooksul.
4. Arengumapp sisaldab:
 - 4.1. tähelepanekuid lapse tegevuse kohta (vaatlused, tegevuste kirjeldused, küsitlused jne)
 - 4.2. lapse töötulemuste näidiseid (käelistest töödest, töölehti)
 - 4.3. lapse huvitavaid ütlemissi, sõnalist loomingut jne
 - 4.4. lastevanemate küsitlusi lapse kohta
 - 4.5. lapse arengu vaatluslehed
 - 4.6. lapse arenguestluse kokkuvõte, õpetaja ja lapsevanema poolt allkirjastatuna.
 - 4.7. vajadusel individuaalne arenduskava
5. Lapse arengu hindamisel kasutatakse vaatlusmeetodit ja laste tööde analüüsi
6. Lapse arengu vaatluslehele tehakse sissekandeid pidevalt kogu õppeaasta jooksul
7. Tunnustatakse lapse toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huvi. Arengut hinnatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades saavutatut. Lapse arengu eeldatavaid tulemusi ei käsitleta kõigile kohustuslikena
8. Sõimerühmaõpetajad (uue lapse puhul ka vajadusel aiarühmas) viivad läbi 1x aastas, septembris, läbi lastevanemate küsitluse lapse kohta
9. Aiarühmaõpetajad viivad läbi 1x aastas (õ. a. II poolel) lastevanematega läbi arenguestlused
10. Lapse arengu hindamise põhimõtteid, arengutabelit (Lisa 1) ja korraldust tutvustatakse lastevanematele
11. Lapsevanemal on alati õigus tutvuda oma lapse arengumapiga
12. Lasteaiast lahkudes saab laps oma arengumapi kaasa.

VII LAPSE ARENGU EELDATAVAD ÜLDOSKUSED VANUSETI

Kuni 2 aastane laps

Mänguoskused

- Tegutseb teise lapsega kõrvuti, osaleb ühistegevustes vahelduvas vormis
- Keskendub lühiajaliselt ühele mänguvahendile
- Kajastab mängus igapäevaelulisi situatsioone ja tegevusi
- Loob mängu kaudu seoseid kõnega, kujunevad esimesed mõisted

Tunnetus- ja õpioskused

- Suudab keskenduda lühiajaliselt tegevusele
- Õpib katse- eksituse meetodil: uurib, vaatab, avastab, otsib
- Sobitab erinevaid materjale ja esemeid
- Osutab või vastab (saab aru) küsimustest “kes?”, “mis?”, “kus?”, “kelle oma?”
- Kuulab lühemaid kirjanduspalasid, laule ja pillimängu
- Klassifitseerib ühe või mitme tajutava omaduse / nimetuse järgi
- Asetab esemeid sisse, peale, alla kõrvale

Sotsiaalsed oskused

- Väljendab lihtsaid emotsioone, reageerib vastavalt situatsioonile ja ümbritsevate inimeste käitumisele
- Tunneb huvi teiste laste vastu, imiteerib täiskasvanute tegevusi
- Teadvustab ennast, kasutades mina vormi
- Sööb, joob
- peseb käsi
- riietub lahti valdavalt iseseisvalt
- Teab oma eesnime
- Järgib meeldetuletamisel esmaseid viisakusreegleid

Enesekohased oskused

- Osaleb dialoogis
- Tunneb huvi raamatute vastu
- Ilmutab abivalmidust lihtsamates tegevustes
- Teab mõisteid “minu oma”, “sinu oma”
- Saab aru lihtsamatest korraldustest, täidab neid

3 aastane laps

Mänguoskused

- Mängib mõnda aega koos teiste lastega, järgib lihtsamaid reegleid
- Kordab ja jäljendab varasemaid kogemusi, mäluhilte nii konstruktiivses (ülesehitav mäng) kui rollimängus

- Loovutab ja vahetab mänguasju
- Keskendub mängule

Tunnetus- ja õpioskused

- Planeerib ja organiseerib tegevusi täiskasvanu abiga
- Omandab uusi seoseid, mõisteid ja teadmisi korduva tegutsemise kaudu
- Oskab vastata lihtsamatele küsimustele “miks?”, “kuidas?”
- Klassifitseerib asju ühe või mitme tajutava omaduse järgi
- On kujunenud mõtlemis- ja väljendusoskus
- Osaleb dialoogis, teeb lihtsamaid üldistusi nähtavate objektide ja tunnuste alusel
- On ettekujutus arvu, aja, värvuste, suuruste mõistetest
- Eristab realistlikke ja fantastilisi sündmusi kirjanduspalade kaudu

Sotsiaalsed oskused

- Tekivad sõprussuhted, ühistegevus kaaslastega
- Jagab mänguasju, kuid on valdavalt omandihoidja
- Täidab viisakusreegleid toetudes eeskujudele
- Püüab aidata ja lohutada, väljendab oma emotsioone
- Tajub turvatunnet reeglite täitmise ja korrale toetumise kaudu
- Teab oma nime
- Näitab vanust sõrmedel

Enesekohased oskused

- Räägib endast “mina” vormis
- Saab hakkama eneseteenindamisega, on kujunenud tualetiharjumused
- On omandanud sõnavara, mis võimaldab end väljendada
- Teeb iseseisvalt valikuid
- On kujunenud eneseteadvus ja enesetunnetus
- Täidab igapäevaelu rutiini

4 aastane laps

Mänguoskused

- Konstrueerib, osaleb koos teiste lastega rolli-, võistlusemängudes ja loovtegevustes
- Oskab oma mängu planeerida ja organiseerida
- Arvestab reegleid autoriteedi juhitud mängudes ja tegevustes
- Huvitub lauamängudest
- Rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi, muljeid ümbritsevast maailmast

Tunnetus- ja õpioskused

- Rühmitab, liigitab lihtsamate üldmõistete või mitme tunnuse alusel
- Suudab keskenduda, areneb tahteline tähelepanu
- Omandab teadmisi praktiliste situatsioonide, kogemuste, kujutluste ja kõne kaudu
- Orienteerub aja-, ruumi-, suuruse, värvi-, vormi mõistetes
- Väljendub kõnes vabalt, algatab ja lõpetab vestlust, püsib teema juures
- Saab aru lihtsamatest piltlikest võrdlustest, mõistatustest, seostest

Sotsiaalsed oskused

- Saab aru ja järgib igapäevases suhtlemises lihtsamaid seltskondliku käitumise reegleid, järgib rühma reegleid
- Väärtustab oma saavutusi, tahab olla iseseisev
- Püüab kaaslast abistada, lohutada; on mõningane ettekujutus teiste inimeste tunnetest, mõtetest
- Osaleb ühistegevustes, teeb kokkuleppeid

Enesekohased oskused

- Teab oma nime (ees- ja perekonnanimi), vanust, sugu, märkab soolisi erinevusi
- Soovib olla edukas, huvitub võistlusmängudest
- Väljendab lihtsamaid emotsioone, seisukohti, soove, tahtmisi
- Saab hakkama eneseteenindamisega (sööb, joob, peseb käsi, riietub, kasutab tualetti, paneb jalatsid õigesti jalga)
- Saab aru valetamisest kui taunitavast käitumisest

5 aastane laps

Mänguoskused

- Algatab erinevaid mänge ja arendab mängu sisu
- Konstrueerib, katsetab, eksperimenteerib, uurib erinevaid võimalusi, kasutades kujutlust, sümbolit, reaalseid esemeid ja objekte
- Tegutseb koos eakaaslastega erinevates mänguliikides, loovtegevustes
- Eelistab soole vastavaid mänge
- Peab kinni mängureeglitest, oskab selgitada reegleid

Tunnetus- ja õpioskused

- Oskab vaadelda, märgata detaile, olulisi tunnuseid ja seoseid
- On ettekujutus numbritest, tähtedest kui sümbolitest
- Omandab teadmisi kogemuste ja kõne kaudu, tegutseb aktiivselt ning lahendab probleeme

- Kõnes väljendub liht- ja liitlausetega
- Reguleerib oma tegevusi sisekõne abil
- Keskendub püsivalt tegevusele- 20 minutit
- Areneb mälu (kordamine, rühmitamine, järjestamine, võrdlemine, kõne, luuletused, laulud, mõistatused, jne)
- Fantaseerib, jutustab olukordadest, mis toimusid minevikus või leiavad aset tulevikus
- Suureneb tahteline tähelepanu, püsivus; positiivne suhtumine töösse, õppimisse

Sotsiaalsed oskused

- Naudib gruppi kuulumist ja eakaaslaste seltsi, teeb koostööd, jagab, vahetab
- On tundlik teiste hinnangute suhtes, vajab positiivset tagasisidet (enesehinnang)
- Oskab avalikus kohas sobivalt käituda, teab, mida tohib, mida mitte
- Algatab suhtlemist, kuulab teisi
- Mõistab teiste inimeste tundeid, mõtteid
- Saab aru reeglite olemusest ja nende täitmisest
- Väljendab oma emotsioone, räägib nendest

Enesekohased oskused

- Suudab keskenduda, koondada tähelepanu tööle, tegevusele, mängule, lõpetab need
- Tahab iseseisvalt teha valikuid, otsustada
- Orienteerub oma suutlikkuses (ma saan hakkama)
- Teab oma aadressi, pereliikmete nimesid
- Kasutab õigesti söögiriistu, töövahendeid (pliiats, käärid, pintsel, jms)
- Tuleb toime eneseteenindamisega : riietumine, jalanõude õigesti jalgapanemine, tualeti kasutamine, jms

6 aastane laps

Mänguoskused

- Tegutseb kõikides mänguliikides
- Naudib võistlusmänge ja võitmist
- Suudab algatada mängu, mängida grupis, teha koostööd
- Järgib mängus reegleid, nende täitmist teiste poole; oskab selgitada reegleid
- Kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid

Tunnetus- ja õpioskused

- Suudab keskenduda tegevusele 20-30 minutit
- Planeerib oma igapäevaseid tegevusi, seab eesmärgid, üritab alustatud tegevuse lõpetada

- Osaleb aktiivselt praktilistes, käelistes ja loovtegevustes
- Saab aru asjadevahelistest suhetest, omadustest, ajalisest-ruumilisest järjestusest
- Kasutab suhtlemisel sidusat kõnet, arutlevat dialoogi
- Teab ja kasutab numbreid, tähti kui sümboleid; kirjutab, teeb lihtsamaid matemaatilisi tehteid
- Orienteerub oma teadmistes, märkab detaile ja seoseid

Sotsiaalsed oskused

- Sõlmib sõprussuhteid, eelistab omasoolisi mängukaaslasi
- Suudab oma emotsioone ja käitumist kontrollida
- Suudab tegutseda iseseisvalt, vastutab oma tegevuse eest; abistab teisi, oskab ise abi paluda
- Omandab grupi reeglid, arvestab grupi vajadustega

Enesekohased oskused

- Kasutab oma teadmisi igapäevaelulistes situatsioonides ja olukordades
- Püstitab endale eesmärgid ja üritab neid ellu viia
- Toetub tunnustusele, tähelepanule, emotsionaalsele abile
- Oskab erinevates olukordades sobivalt käituda
- Teeb koostööd teiste lastega, peab kinni lubadustest

7 aastane laps

Mänguoskused

- Rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast
- Keskendub mängule, täidab mängudes erinevaid rolle
- Järgib mängureegleid ja oskab neid selgitada teistele
- Suudab mängu käigus probleeme lahendada, kokkuleppeid sõlmida
- Tunneb rõõmu mängust, suudab taluda kaotust võistlusmängus
- Algatab mängu ja arendab mängu sisu

Tunnetus- ja õpioskused

- Saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi, nähtusi tervikuna
- Tegutseb sihipäraselt, keskendub ühele tegevusele kuni 30 minutit
- Planeerib, korraldab oma igapäevategevusi, viib alustatu lõpuni
- Tegutseb täiskasvanu juhiste järgi; saab kuuldust aru
- Tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada

Sotsiaalsed oskused

- Tunneb huvi teiste vastu ja tahab suhelda
- Teeb vahet hea ja halva käitumise vahel
- Järgib reegleid, kokkuleppeid, üldtunnustatud käitumisnorme
- Saab aru oma- võõras-ühine tähendusest
- Püüab mõista teiste inimeste tundeid ja arvestada neid oma käitumises
- Teeb koostööd, loob sõprussuhteid
- Selgitab oma seisukohti
- Mõistab, et inimesed võivad olla erinevad; hoolib teistest, osutab vajadusel abi

Enesekohased oskused

- Oskab erinevates olukordades sobivalt käituda, vastutab oma käitumise eest, muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele
- Teab, mis on tervisele kasulik või kahjulik ning kuidas ohutult käituda
- Saab hakkama eneseteenindusega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused
- Suudab oma emotsioone kirjeldada ning sobival viisil väljendada
- Kirjeldab enda häid omadusi ja oskusi
- Algatab iseseisvalt mängu ja tegevusi kasutades erinevaid vahendeid ning koristab tegevuse lõppedes enda järelt

VIII ERIVAJADUSTEGA LAPSE ARENGU TOETAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

1. Erivajadustega laps on laps, kelle võimetest, tervises seisundist, keelelisest ja kultuurilisest taustast ning isiksuseomadustest tingitud arenguvajaduste toetamiseks on vaja teha muudatusi ja kohandusi lapse kasvukeskkonnas või rühma tegevuskavas.
2. Tallinna Lasteaias Sinilind on erivajadustega erineva keelelise ja kultuurilise taustaga perede lapsed ,andekad lapsed, tervisehäiretega lapsed (toidutalumatus) ja isiksuse omaduste iseärasustega lapsed .
3. Tallinna Sinilinnu Lasteaias on erivajadustega laste toetamiseks alljärgnevad võimalused ja tugisüsteemid:

- Lasteaias töötab logopeed, kelle teenust saavad kõneravi vajavad lapsed (vajaduse selgitab logopeed igal sügisel kõikide aiaaliste laste kõne kontrolliga) alates

neljandast

eluaastast, samuti nõustab lapsevanemaid.

- Lasteaias töötab tervishoiutöötaja, kes koostöös vanemate, rühma- ja köögipersonaliga koostab erimenüüd toitumuslike erivajadustega lastele ja jälgib lapse tervislikku seisundit ning konsulteerides perearstiga suunab lapse väljaspool lasteaeda erispetsialisti juurde.
- Lasteaias töötavad liikumisõpetaja ja kaks muusikaõpetajat, kes vajadusel teevad individuaalset tööd andekate lastega. Andeka lapse toetamiseks leitakse lapsele tegevusi ja ülesandeid vastavalt tema võimetele.
 - Erineva keelelise ja kutuuri taustaga peredega tehakse koostööd ja vajadusel rühmas individuaalset tegevust.
 - Lapsevanemaid nõustavad kõigis nende kompetentsi kuuluvates küsimustes (kaasa arvatud koolikohustuse edasilükkamine) rühmaõpetajad, logopeed, direktor, õppealajuhataja, tervishoiutöötaja ja vajadusel kutsutakse lasteaeda erispetsialistid (tegevusterapeut ja psühholoog).
 - Vajadusel pöörduetakse HA spetsialisti, õppenõustamiskeskuse, linnaosa sotsiaal- ja lastekaitse töötaja poole.

4. Individuaalsuse kaart (LIK II) koostatakse arengulise erivajadusega lapsele ja koolikohustuse edasilükkamisega lapsele lähtudes lapse arengu hindamisest pedagoogide ja logopeedi poolt meeskonnatööna, jälgides järgnevaid arengulisi valdkondi:

- Kommunikatiivsed oskused: suuline kõne, kõne mõistmine, hääliku ja foneemitaju, lugemine, ettelõetud teksti mõistmine jne.
- Kognitiivsed oskused: vaatlus- ja kuulamisoskus, silma ja käe koostöö, teabe mõtestamine
- Sotsiaalsed oskused: suhtlemine eakaaslastega ja täiskasvanutega, käitumine jne
- Motoorika: üld- ja peenmotoorika
- Eneseteenindus: riietumine, oma asjade korrashoidmine jne

Kaart koostatakse neis valdkondades, milles laps abi vajab ja selle koostamisel teeb rühma meeskond koostööd lapsevanema ja lasteaia spetsialistidega (tervisetöötaja, logopeedi, muusikaõpetaja ja juhtkonna esindajaga)

LIK II koostamisel arvestatakse lapse arengu hindamist.

Kaart asub lapse arengumapis ja sisaldab: lapse nimi, vanus, eesmärk, tegevused eesmärgi saavutamiseks, toetajad, ajaline kava

Õppeaasta jooksul täiendatakse ja parandatakse individuaalsuse kaarte vastavalt vajadusele.

5. Vastavalt vajadusele toimuvad erivajadustega laste arengu toetamiseks arenguvestlused, kus osalevad lapsevanemad, rühma õpetajad, direktor, õppealajuhataja, logopeed jt erispetsialistid

6. Muutused lapse arengus fikseeritakse laps arengumapis.

IX KOOSTÖÖ LASTEVANEMATEGA

1. EESMÄRGID

1.1. Olla toeks peredele, lapsevanematele lapse koolivalmiduse kujundamisel, mis annab lapsele võimaluse edukalt toime tulla koolis ja oma edaspidises täiskasvanuelus

1.2. Lapsest lähtuvate õppekavas püstitatud õppe- ja kasvatustöö eesmärkide täitmine kodu ja lasteasutuse koostöös

1.3. Tiheda ja usaldusliku partnerlussuhte loomine lasteasutuse, perede ning kooli vahel. Lastevanemate huvi suurendamine, võimaluste tagamine kaasrääkimiseks lasteaias lastele arengutingimuste loomisel

1.4. Koostöös lastevanematega analüüsida kavakindlalt laste arengut ning anda vanematele kirjalik hinnang lapse arengu kohta

2. KOOSTÖÖ VORMID

2.1. individuaalne vestlus kui dialoog:

2.1.1. lasteaia kohakasutuslepingut sõlmides

2.1.2. hommikul last tuues ja õhtul lapsele järgi tulles

2.1.3. üks kord aastas arenguvestlusel

2.2. konsultatsioonid lasteaia spetsialistide poolt

2.3. ülelasteaialised ja rühma üritused :

2.3.1. peod

2.3.2. näitused

2.3.3. teemaõhtud

2.3.4. avatud uste päevad

2.3.5. koosolekud

2.3.6 ühisüritused

2.3.7 õppekäigud

2.3.8 talgud/ korrastustööd õuealal

2.4. rahuloluküsitlused

- 2.5. informatsiooni kättesaadavus:
 - 2.5.1. infostendid, infomapid, infovoldikud
 - 2.5.2. interneti kodulehekülg
 - 2.5.3 elektrooniline lastevanemate list
- 2.6. koostöö hoolekogu kaudu

X KOOLIKS ETTEVALMISTAMISE PÕHIMÕTTED

1. Olla toeks peredele, lastevanematele laste koolivalmiduse kujundamisel
2. Lapse valmisolek õpingute alustamiseks koolis kujuneb järk-järgult kogu koolieelse elu jooksul
3. Lapsele luuakse lasteaias võimalused igakülgses arenguks, et tulla toime koolis ja edaspidises elus
4. Laste kooliks ettevalmistamisel peame olulisteks järgmiste omaduste kujunemise toetamist:
 - 4.1. Füüsilise aspekti seisukohalt on oluline:
 - 4.1.1. tervislik seisund: koormustaluvus ja töövõime
 - 4.1.2. kehaline areng: liikumisaktiivsus ja vastupidavus
 - 4.1.3. oskus valitseda oma liigutusi ja liikumist
 - 4.1.4. motoorne areng: käelihaste tegevus ja koostöö silmadega
 - 4.2. Vaimse aspekti seisukohast on oluline:
 - 4.2.1. oskus kasutada oma teadmisi
 - 4.2.2. vaatlusoskus, tähelepanu koondamine
 - 4.2.3. kujutluste olemasolu ruumist ja ajast
 - 4.2.4. loogiline mõtlemine (järjestamine, rühmitamine, võrdlemine jne)
 - 4.2.5. kõne-, väljendamis- ja jutustamisoskus
 - 4.2.6. oskus tajuda detaile ja tervikut, üldistusoskus
 - 4.3. Sotsiaalse aspekti seisukohast on olulised:
 - 4.3.1. soov õppida ja omandada uusi teadmisi
 - 4.3.2. käitumine (omandatud käitumismallid)
 - 4.3.3. oskus seada eesmärke ja ülesandeid
 - 4.3.4. tahe täita täiskasvanu juhiseid
5. Vastavalt lapse vanusele minnakse järk-järgult üle mängulistelt õpitegevustelt üle rohkem püsivust nõudvatele ja pikematele koolitunnisarnastele tegevustele
6. Vastavalt lapse vanusele minnakse järk-järgult üle järjest pikematele tegevustele
7. Lapse koolivalmiduse kujunemist jälgitakse ja hinnatakse pedagoogide poolt lapse arengu analüüsimise käigus kogu koolieelsel perioodil

8. Koolivalmiduse hindamiseks viiakse läbi viimasel õppeaastal koolivalmidustest.
9. Vajaduse ilmnemisel koostatakse individuaalne arenduskava neis valdkondades milles laps abi vajab
10. Laste kooliks ettevalmistamisel tehakse koostööd lastevanemate ja erialaspetsialistidega
11. Lasteaia, pere ja kooli koostööna võimaldatakse koolieelikul tutvuda kooliga
12. Lasteaia ja kooli koostööna kutsutakse kooliõpetajaid lastevanematega vestlema
13. Lapsevanemat nõustatakse koolipikenduse küsimustes ja kasutatakse vajadusel erialaspetsialistide abi
14. Lasteaiast kooli minekul väljastatakse koolivalmiduskaart kus :
 - Kirjeldatakse lapse arengut lapsest lähtuvalt
 - Väärtustades saavutatut
 - Tunnustades lapse toimetulekut ja arenemist
 - Tunnustades positiivseid hoiakuid ja huvi

Koolivalmiduskaardi koostamisel teevad rühma õpetajad koostööd muusika- ja liikumisõpetajaga, samuti ka logopeediga. Koolivalmiduskaardi väljastamisel arvestatakse vajadusel ka koolikohustuse edasilükkamisega kui ka varem kooli minevate lastega (Vt koolivalmiduskaardi vormistamise kord)

XI LASTEAIA ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

1. Õppekava tulemuslikkust hinnatakse õppeaasta lõpul pedagoogilisel nõupidamisel (mai lõpp või juuni algus)
2. Lasteaia õppekava uuendamise aluseks on Lasteaed Sinilind sisehindamise tulemused ja rühmade ning lasteaia õppeaasta õppe-ja kasvatustegevuse analüüs ja lastevanemate ettepanekud
3. Õppekava analüüsitakse 1x õppeaastas kevadperioodil õppe-ja kasvatustegevuste kokkuvõtetes, võetakse arvesse pedagoogide ja lastevanemate ettepanekuid ja vajadusel viiakse selle alusel õppekavasse täiendused ja muudatused
4. Ettepanekuid täiendusteks võivad teha kõik õpetajad pedagoogilisel nõupidamisel ja lapsevanemad rühmakoosolekul või hoolekogu esindaja kaudu. Ettepanekud esitatakse juunikuu jooksul
5. Tulenevalt ettepanekutest tehakse õppekavas täiendused enne 31.augustit.
6. Muudatused kooskõlastatakse pedagoogilise nõukogu ja hoolekoguga.
7. Õppekava kinnitatakse direktori käskkirjaga.

LISAD

LISA 1

Laste arengu jälgimise ja hindamise tabelid. Laste sotsiaalsuse jälgimise tabel.

3-4 aastaste arengu jälgimise tabel

LAPSE NIMI.....

LAPSE SÜNNIAEG.....

TÄITMISE KUUPÄEV.....

	+/-/v	Märkused, kommentaarid
Laps oskab leida pildilt õpetaja poolt häälitud sõna		
Laps tunneb ja nimetab kõiki põhivärve		
(Laps tunneb oranži, lillat, pruuni)		
Laps hääldab häälikuid õigesti		

(laps oskab nimetada erinevusi pildil)		
Laps teab mõisteid, <i>suur-väiksem-veel väiksem</i>		
Laps teab mõisteid, <i>väike-suurem-veel suurem</i>		
Laps teab mõisteid <i>on suurem kui, on väiksem kui</i>		
Laps oskab esemeid rühmitada värvi/ suuruse järgi		
Laps oskab loendada 3-ni		
Laps teab mõisteid <i>üks ja palju</i>		
Laps oskab nimetada ööpäeva osi (päev ja öö)		
Laps oskab jutustada pildi järgi oma kogemuste põhjal.		

4-5 aastaste arengu jälgimise tabel

LAPSE NIMI.....

LAPSE SÜNNIAEG.....

TÄITMISE KUUPÄEV.....

	+/-/v	Märkused, kommentaarid
Laps tunneb ära õpetaja poolt häälitud sõna		
Laps oskab nimetada sõna esimest häälikut		
Laps oskab häälida 2-4 häälikulist sõna		
Laps teab mõistet <i>ümmargune</i>		
Laps teab mõistet <i>kandiline</i>		
Laps leiab pildilt <i>ringi, ruudu ja kolmnurga</i>		
Laps oskab nimetada erinevusi pildil		
Laps teab mõistet <i>kõrge-madal</i> ja oskab võrrelda		
Laps tunneb ja nimetab kõiki värve ja värvitoone		
Laps saab aru mõistetest <i>laiem-kitsam</i> õpetaja abiga		
Laps oskab järjestada esemeid suuruse järgi		
Laps teab mõisteid- <i>suurem, väiksem, keskmine (on suurem kui, on väiksem, kui)</i>		

Laps oskab loendada 6-ni, oskab leida vastava arvu esemeid.		
Laps oskab nimetada erinevaid ööpäeva osi (<i>hommik, lõuna, õhtu, öö</i>), nende järjekorda		
Laps oskab moodustada <i>hulki</i>		
Laps oskab leida hulka mittekuuluvat eseme		
Laps oskab järjestada- <i>on pikem kui/ on lühem kui</i>		
Laps teab mõisteid- <i>ees-taga</i>		
Laps teab mõisteid- <i>üleval, all</i>		
Laps tunneb pildilt ära kirjeldatava eseme		
Laps oskab pildi järgi lauseid moodustada		
Laps teab mõisteid <i>eile-täna-homme</i>		

5-6 aastaste arengu jälgimise tabel

LAPSE NIMI.....

LAPSE SÜNNIAEG.....

TÄITMISE KUUPÄEV.....

	+/-/v	Märkused, kommentaarid
Laps oskab nimetada sõnade <i>esimest/viimast</i> häälikut		
Laps oskab nimetada häälikute arvu sõnas		
Laps oskab öelda oma aadressi		
Laps näitab ja nimetab <i>ruutu</i>		
Laps näitab ja nimetab <i>kolmnurka</i>		
Laps näitab ja nimetab <i>ristkülikut</i>		
Laps näitab ja nimetab <i>ringi</i>		
Laps oskab nimetada <i>erinevusi</i> pildil		
Laps tunneb ja nimetab kõiki <i>värve ja värvitoone</i>		
Laps teab mõisteid <i>kõrgem-madakam</i>		
Laps teab mõisteid <i>laiem-kitsam</i>		
Laps teab mõisteid <i>esimene/viimane</i>		

Laps oskab <i>järjestada</i> suuruse järgi		
Laps teab mõisteid <i>suurem-väiksem-keskmine</i>		
Laps oskab leida <i>paarilise suuruse</i> järgi		
Laps oskab leida <i>paarilise värvi</i> järgi		
Laps oskab nimetada 4 <i>aastaaega</i> ja teab nende järjekorda ning iseloomulikke tunnuseid		
Laps oskab nimetada erinevaid ööpäeva osi (<i>hommik, lõuna, õhtu, öö</i>), nende järjekorda		
Laps oskab nimetada <i>nädalapäevi</i> ja teab nende järjekorda		
Laps oskab <i>loendada 12-ni</i>		
Laps oskab moodustada <i>hulki</i>		
Laps eristab <i>paremat ja vasakut</i> poolt		
Laps teab mõisteid <i>rohkem-vähem-ühepalju</i>		
Laps teab mõisteid <i>pikem-lühem</i>		
Laps teab mõisteid <i>ees/taga</i>		
Laps leiab kirjeldatud eseme <i>pildilt</i>		
Laps oskab kirjeldada eset <i>pildilt</i>		
Laps oskab <i>vastata küsimustele</i> pildi kohta		
Laps oskab <i>jutustada</i> pildi järgi		
Laps tunneb numbreid 1-10 ja oskab leida vastava arvu esemeid		
Laps oskab kirjutada oma nime		

6-7 aastaste arengu jälgimise tabel

LAPSE NIMI.....

LAPSE SÜNNIAEG.....

TÄITMISE KUUPÄEV.....

	+/-/v	Märkused, kommentaarid
Laps teab oma sünnipäeva		

Laps oskab nimetada <i>nädalapäevi</i> ja teab nende järjekorda		
Laps oskab nimetada <i>erinevusi</i> pildil		
Laps teab mõisteid <i>kõrgem-madalam</i>		
Laps teab mõisteid <i>laiem-kitsam</i>		
Laps teab kõiki <i>värve ja värvitoone</i>		
Laps näitab ja nimetab <i>ruutu</i>		
Laps näitab ja nimetab <i>kolmnurka</i>		
Laps näitab ja nimetab <i>ringi</i>		
Laps näitab ja nimetab <i>ristkülikut</i> , oskab öelda, mille poolest <i>erinevad ruut ja ristkülik</i>		
Laps oskab öelda oma aadressi		
Laps oskab nimetada <i>esimest/viimast häälikut</i>		
Laps oskab öelda <i>häälikute arvu sõnas</i>		
Laps oskab <i>järjestada</i> suuruse järgi		
Laps teab mõisteid <i>suurem-väiksem-keskmine</i>		
Laps teab mõisteid <i>esimene-viimane-eelviimane</i>		
Laps oskab nimetada 4 <i>aastaaega</i> ja teab nende järjekorda ning iseloomulikke tunnuseid		
Laps oskab nimetada erinevaid ööpäeva osi (<i>hommik, lõuna, õhtu, öö</i>), nende järjekorda		
Laps tunneb numbreid 1-10		
Laps oskab <i>loendada 12-ni</i>		
Laps oskab liita ja lahutada 5 piires, teab märke +, - ja =		
Laps teab <i>täis- ja pooltundi</i>		
Laps oskab moodustada <i>hulki</i> , öelda, <i>mitme võrra</i> on üks hulk suurim ja hulki <i>võrdsustada</i>		
Laps eristab vasakut ja paremat poolt		
Laps teab mõisteid <i>pikem/lühem</i>		
Laps teab mõisteid <i>ees-taga</i>		
Laps <i>loeb kokku sõna ja leiab vastava pildi</i>		

Laps leiab kirjeldatud eseme pildilt		
Laps oskab kirjeldada eset pildilt		
Laps oskab vastata küsimustele pildi kohta		
Laps oskab jutustada pildi järgi		
Laps oskab kirjutada oma nime		

3-7 aastase lapse sotsiaalse arengu jälgimise tabel

Lapse nimi.....

Sünniaeg.....

Tabeli täitmise aeg.....

OSKUSED	MÄRKUSED
SUHTLEMINE TÄISKASVANUTEGA/LASTEGA Arusaamine korraldustest Teab viisakusreegleid (teretab, palub, tänab, palub andeks, vabandab) Palub/küsib teiste asju Küsib luba võõra asja kasutamiseks Palub abi Saab aru tunnetest, räägib rõõmust/murest jne Vestleb täiskasvanuga Lohutab mängukaaslast	
OSAVÕTT TEGEVUSTEST: Ootab oma järjekorda Kuulab/ räägib juttu, luuletust jne	

Töötab omaette ülesande kallal (3 a- 10 min, 4 a-15 min, 5 a- 20 min, 6 a-25 min)	
ENESETEENINDUS: Igapäevatoimingutega toimetulek Kasutab iseseisvalt WC-d Riietub iseseisvalt, keerab riided õiget pidi Asetab riided õigesse kohta (nagi, riiul, riidepuu vmt) Nuuskab nina Otsustusvõime	
SÖÖMINE: Õige lusika/kahvli/noa kasutamine	
MAGAMINE	
PEENMOTOORIKA Käeline areng Silma ja käe koostöö (lükkimine, toppimine, pusled) Voldib lihtsamaid asju Hoiab pliiatsit õigesti Savist/plastiliinist voolimine Lõikab kääridega (ribasid, mööda sirgjoont/kõverjoont, lõikab välja pilte) Kirjutab tähti Puudutab pöidlaga igast sõrme Rebimine Kirjutab oma nime	
TÄHELEPANEKUD LAULMISTUNNI KOHTA: Aktiivsus tunnis	
TÄHELEPANEKUD VÕIMLEMISTUNNI KOHTA: Aktiivsus tunnis	
MÄNG JA VABA TEGEVUS Arvestab mängureeglitega Selgitab reegleid teistele Viib alustatu lõpule Mängib teiste lastega Esitab jutte, luuletusi, laule, näitleb ise, kasutab nukke Kehastub mängides erinevatesse rollidesse	
VAATLUST TEOSTASID:	

Nädalaplaan aiarühmadele

RÜHM:	nädal. Teema:					
EESMÄRGID	TEGEVUS	ESMASPÄEV	TEISIPÄEV	KOLMAPÄEV	NELJAPÄEV	REEDE
	<p>Tegevused toimuvad mänguliselt, omavahel lõimitult ja osaliselt õuesõppena.</p> <p>Tegevuste läbiviimisel kasutatakse erinevaid meetodeid.</p>					
TEATED						

Nädalaplaan sõimerühmadele

ÕPPE - JA KASVATUSTEGEVUSTE NÄDALAPLAAN :
RÜHM:

EESMÄRGID	NÄDALA TEEMA:	
	TEGEVUSED	
	Tegevused toimuvad mänguliselt, omavahel lõimitult ja osaliselt õuesõppena. Tegevuste läbiviimisel kasutatakse erinevaid meetodeid.	ESMASPÄEV: TEISIPÄEV: KOLMAPÄEV: NELJAPÄEV: REEDE:
TEATED		

LISA 3

Lapse individuaalsuse kaart (LIK)

Üldandmed lapse kohta

Nimi:

Sünniaeg:

Lasteasutus:

Rühma liik

Kodune keel(ed):

1. Õpetajate tähelepanekud ja soovitused

Õppe- ja kasvatusgevuse valdkonnad	Lapse tugevad küljed (oskused)	Arendamist vajavad küljed (soovitused)
Keel ja kõne		
Matemaatika		
Kunst		
Muusika		

Liikumine		
Koduloolised teemad		

2. Kõne uuringu tulemused

Valdkonnad	Lapse tugevad küljed	Arendamist vajavad küljed, soovitud
Kõnesoov ja suhtlemine		
Kõne mõistmine		
Hääldus/sõnavara/lause		
Jutustamine		

3. Psühholoogilise uuringu tulemused (vt. Lisa.A)

Valdkonnad	Lapse tugevad küljed	Arendamist vajavad küljed, soovitud
Tunnetusprotsessid ja võimed		
Sotsiaalsed oskused		
Enesekohased oskused		
Käitumine ja emotsionaalne seisund		Õpioskused

4. Teiste spetsialistide arvamused ja soovitud

--

--

5. Lapsevanema arvamus

--

6. Kokkuvõte ja soovitus tugiteenuste rakendamiseks

--

- Rakendatavad tugiteenused

Tugiteenus	Tugiteenuse osutajad

Kuupäev:

Lapsevanem:

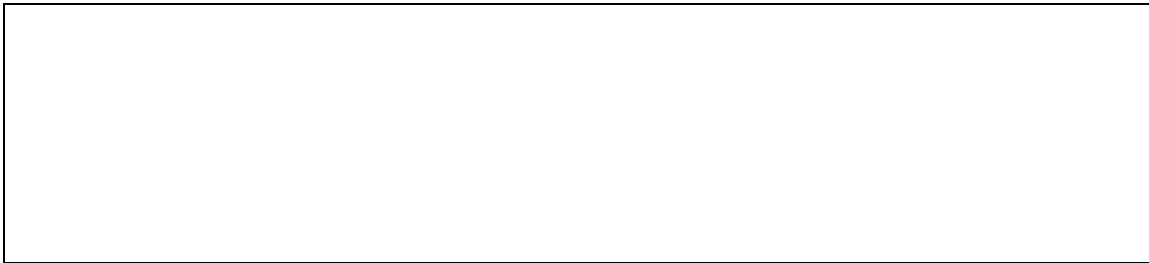
Erivajadustega laste tugiteenuste koordinaator (või lasteasutuse direktor):

8. Rakendatud tugiteenus(t)e tulemuslikkus

Tugiteenuse osutaja	Hinnang	Soovitused

9. Kokkuvõte ja ettepanekud

--

Kuupäev:

Lapsevanem:

Erivajadustega laste tugiteenuste koordinaator (või lasteasutuse direktor):

LISA 4

Koolivalmiduskaart

Lasteasutuse nimetus: Tallinna Lasteaed Sinilind

reg nr

1. Üldandmed lapse kohta

Nimi :

Sünniaeg (isikukood) :

Rühma õppekeel:

Kodune keel(ed):

Lasteasutuses käimise aeg:

2. Lapse arengunäitajad

2.1 Tunnetus- ja õpioskused:

2.2 Sotsiaalsed ja mänguoskused:

2.3 Enesekohased oskused:

2.4 Kõne areng:

2.5 Üldfüüsiline areng:

3.Kokkuvõte lapse koolivalmidusest.

3.1 Lapse arengu tugevad küljed:

3.2 Lapsel toetamist vajavad küljed:

3.3 Arvamus koolivalmiduse kohta :

Kuupäev

Pedagoogid

Lasteasutuse direktor